

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote
1.1.-31.12.2020

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2020:

Tulos ennen veroja 785 miljoonaa euroa – korkokate ja vakuutusKate kasvoivat epävarmassa toimintaympäristössä

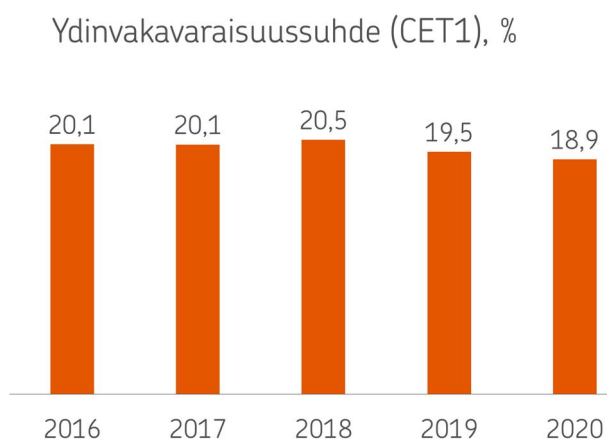
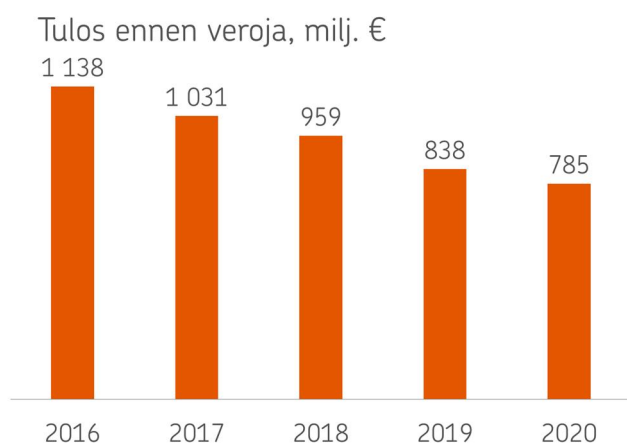
Tulos ennen veroja 1–12/2020	Korkokate 1–12/2020	VakuutusKate 1–12/2020	Nettopalkkio- tuotot 1–12/2020	CET1- vakavaraisuus 31.12.2020
785 milj. €	+4 %	+36 %	-1 %	18,9 %

- Tulos ennen veroja oli 785 miljoonaa euroa (838).
- Asiakasliiketoiminnan tuotoista korkokate kasvoi 4 % 1 284 miljoonaan euroon (1 241) ja vakuutusKate 36 % 572 miljoonaan euroon (421). Nettopalkkiotuotot olivat 931 miljoonaa euroa (936).
- Koronaviruspandemian (COVID-19) aiheuttama sijoitusmarkkinoiden kehitys laski sijoitustoiminnan tuottoja varsinkin ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Tuotot sijoitustoiminnasta laskivat vertailukaudesta 58 % 181 miljoonaan euroon (425).
- Yhteensä tuotot laskivat 3 % 3 103 miljoonaan euroon (3 181).
- Kulut laskivat 3 % 1 839 miljoonaan euroon (1 903). Lakisääteisen työeläkevastuun loppuosan siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle vuoden 2020 lopussa laski OP Ryhmän eläkekuluja 96 miljoonaa euroa. Ilman eläkevastuun siirron vaikutusta kulut kasvoivat 2 % 1 935 miljoonaan euroon.
- Saamisten arvonalentumiset, 225 miljoonaa euroa (87), olivat 0,23 % (0,09) luotto- ja takaukskannasta. Saamisten arvonalentumisia kasvattivat koronaviruspandemian vaikutukset luottokannan laatuun ja sääntelymuutoksesta johtuva maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto.
- OP Ryhmän luottokanta kasvoi vuodessa 2 % 94 miljardiin euroon (91) ja talletukset 11 % 71 miljardiin euroon (64).
- CET1-vakavaraisuus oli 18,9 % (19,5). Suhdeluvun laskuun vaikuttivat luottokannan kasvu sekä maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto.
- Vähittäispankin tulos ennen veroja laski 51 % 115 miljoonaan euroon (235). Korkokate kasvoi 3 miljoonaa euroa ja nettopalkkiotuotot laskivat 10 miljoonaa euroa. Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 136 miljoonaa euroa 172 miljoonaan euroon (36). Luottokanta kasvoi vuodessa 2 % ja talletukset 9 %.
- Yritysosan tulos ennen veroja kasvoi 13 % 349 miljoonaan euroon (311). Korkokate kasvoi 3 %, nettopalkkiotuotot 22 % ja sijoitustoiminnan nettotuotot 20 %. Saamisten arvonalentumiset olivat 53 miljoonaa euroa (51). Luottokanta kasvoi vuodessa 1 %.
- Vakuutuksen tulos ennen veroja laski 7 % 348 miljoonaan euroon (373). VakuutusKate kasvoi 35 % 582 miljoonaan euroon (431). Tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 247 miljoonaa euroa 84 miljoonaan euroon (331). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 87,8 %:iin (92,7). Lakisääteisen työeläkevastuun siirto laski eläkekuluja 85 miljoonaa euroa.
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli 3 miljoonaa euroa (-37). Vallilan kiinteistön myynti 31.1.2020 paransi tulosta 96 miljoonaa euroa. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisena vuokralaisena.
- Vuonna 2020 OP Ryhmä investoi yhteensä 282 miljoonaa euroa (313) toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen.
- Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset olivat 255 miljoonaa euroa (254).
- Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden määrä oli 2,0 miljoonaa (2,0). OP Ryhmän pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä oli 1,3 miljoonaa (1,2).
- OP Ryhmä noudattaa voitonjaossaan Euroopan keskuspankin suositusta. Suosituksen mukaisesti OP Ryhmä kävi keskustelun voitonjaon tasosta EKP:n valvontaryhmän kanssa, ja Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2019 maksettiin Tuotto-osuuksien haltijoille 8.2.2021.
- Vuoden 2021 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan pienemmäksi kuin vuoden 2020 tulos. Näkymistä kerrotaan tarkemmin kohdassa "Vuoden 2021 näkymät".

OP Ryhmän avainlukuja

	1-12/2020	1-12/2019	Muutos, %
Tulos ennen veroja, milj. €	785	838	-6,3
Vähittäispankki	115	235	-51,2
Yrityspankki	349	311	12,5
Vakuutus	348	373	-6,5
Muu toiminta	3	-37	-
Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja-asiakkaille, milj. €	-255	-254	0,4
Oman pääoman tuotto (ROE), %	5,0	5,5	-0,5*
Oman pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	6,6	7,1	-0,6*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,42	0,47	-0,05*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,55	0,60	-0,06*
	31.12.2020	31.12.2019	Muutos, %
CET1-vakavaraisuus, %	18,9	19,5	-0,6*
Luottokanta, mrd. €	93,6	91,5	2,4
Talletukset, mrd. €	70,9	64,0	10,8
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	2,0	1,1	0,9*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,23	0,09	0,14*
Omistaja-asiakkaat (1 000)	2 025	2 003	1,1

*Suhdeluvun muutos

Päajohtaja Timo Ritakallion kommentit

Haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta OP Ryhmän asiakasliiketoiminta kasvoi vuonna 2020. Korkokate ja vakuutuskate kasvoivat vuodentakaiseen verrattuna, ja markkinaosuutemme säilyi vahvana niin asunto- ja yritysluotoissa kuin vahinkovakuutusliiketoiminnassa. Luottokantamme kasvoi 2 prosenttia 94 miljardiin euroon, ja talletuskantamme kasvoi 11 prosenttia 71 miljardiin euroon.

Sijoitustoiminnan nettotuottojen lasku vaikutti tulokseen negatiivisesti etenkin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä koronaviruspandemian käännettyä sijoitusmarkkinat laskuun. Myös saamisten arvonalentumiset laskivat tulosta. Arvonalentumisten kasvuun vaikuttivat koronapandemian lisäksi viranomaissääntelyssä tapahtuneet muutokset.

Vuoden 2020 tulos ennen veroja oli 785 miljoonaa euroa, 53 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2019. Vallilan kiinteistön myynti paransi tulosta 96 miljoonaa euroa. Lisäksi Lakisääteisen työeläkevastuun loppuosan siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle vaikutti tulokseen positiivisesti laskemalla OP Ryhmän eläkekuluja 96 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuutemme on edelleen erittäin vahvalla pohjalla. Vuoden 2020 lopussa ydinvakavaraisuutemme oli 18,9 prosenttia.

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä jatkoi kasvuaan vuonna 2020. Vuonna 2021 keskitymme edelleen omistaja-asiakkaiden hyötykokemuksen parantamiseen.

Vuonna 2020 Suomessa rekisteröityi yli 200 000 uutta rahasto-osuuden omistajaa. Heistä yli puolet, lähes 60 prosenttia, aloitti säästämisen OP:n rahastoilla.

Koronakriisin aikana myönsimme lyhennysvapaita 115 000 henkilöasiakkaalle ja 11 000 yritysasiakkaalle. Kotitalouksien lyhennysvapaiden kysyntä sekä yritysten tiedustelut maksuohjelmien muutoksista rauhoittuivat loppuvuodesta kriisiä edeltäneelle tasolle.

Poikkeuksellinen vuosi muutti asiakaskäyttäytymistä. Käteisnostot laskivat vuoden 2020 aikana yli 20 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen. OP-mobiiliin ja OP-yritysmobiiliin käyttö on vahvassa kasvussa. OP-mobiiliin kirjautumiset kasvoivat 34 prosenttia vuonna 2020 ja OP-yritysmobiiliin peräti 50 prosenttia. Odotamme saman kehitystrendin jatkuvan ja konttoriasioinnin vähenevän entisestään.

Vuoden 2021 suuri kysymys on talouden toipuminen koronakriisistä. Korkeiden odotetaan säilyvän ennallaan. Vuoden 2020 kevään koronasokki koetteli Suomea pelättyä vähemmän, ja talous alkoi toipua jo kesän aikana. Koronapandemian toinen aalto on nyt hidastanut toipumista, mutta rokotusten etenemisen myötä näkyvät ovat kirkastuneet. Toimintaympäristön kehitykseen liittyy kuitenkin edelleen paljon epävarmuutta. Osalle yrityksiä elpyminen voi tulla liian myöhään. Rahoitusmarkkinat puolestaan katsovat pidemmälle, jo ensi syksyllä odotettuun talouden piristymiseen.

Yritykset ja kotitaloudet ovat selvinneet kokonaisuutena taloudellisesti verrattain hyvin kriisissä. Yritysten omien toimien lisäksi talouspolitiikan nopea toiminta on auttanut koronatilanteessa selviytymistä. Seuraavana haasteena on hahmottaa, millaiseksi kehitys muodostuu pandemian väistymistä seuraavan kasvupyrähdyksen jälkeen. Keskipitkällä aikavälillä kasvunäkymä on verkkainen ja riskinä ovat kriisin paljastamat heikkoudet. Julkisen talouden voimakas velkaantuminen on yksi suurimmista huolista.

OP Ryhmän tilinpäätöstiedote

1.1.–31.12.2020

OP Ryhmän avainlukuja.....	2
Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit	3
Toimintaympäristö.....	5
Tulos ja tase.....	6
OP Ryhmän toimenpiteet koronaviruskriisissä (COVID-19).....	8
Loka–joulukuun tapahtumat.....	9
OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet.....	10
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen.....	10
Vakavaraisuus	12
Riskiasema	14
Segmenttien tulos	19
Vähittäispankki.....	19
Yritys pankki.....	21
Vakuutus	23
Muu toiminta.....	26
Palvelukehittäminen.....	28
Henkilöstö	28
OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset	28
OP Osuuskunnan hallinto	29
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	30
Vuoden 2021 näkymät.....	30
Tunnuslukujen laskentakaavat	31
Vakavaraisuustaulukot	34
Taulukko-osa	
Tuloslaskelma	36
Laaja tuloslaskelma	36
Tase	37
Oman pääoman muutoslaskelma	38
Rahavirtalaskelma	39
Segmenttiraportointi	40
Liitetaulukot	42

Toimintaympäristö

Koronapandemia koetteli maailmantaloutta pahoin vuonna 2020. Kevään jyrkän pudotuksen jälkeen talous alkoi toipua kesällä, mutta pandemian toisen aallon seurauksena elpyminen hidastui vuoden lopulla uudelleen. Talous kuitenkin kärsi tartuntojen lisääntymisestä huomattavasti vähemmän kuin keväällä.

Rahoitusmarkkinat toipuivat keskuspankkien tuella nopeasti kevään kriisistä. Osakekurssit ovat nousseet rokotusten ja talouspoliittisen elvytyksen tuoman optimismin myötä. Elvyttävä talouspolitiikka ja odotukset talouden elpymisestä heijastuivat vuoden lopulla laajalti myös muihin sijoituksiin.

Euroopan keskuspankki pidensi elvyttäviä rahapolitiittisia toimiaan joulukuussa ja samalla korosti, että ohjaukset säilyvät pitkään matalina. Markkinakorot ovat säilyneet kauttaaltaan matalina.

Euroaluetta maltillisemmän notkahduksen jälkeen Suomen talous kääntyi kasvuun kolmannella vuosineljänneksellä muun euroalueen tavoin. Talouden elpyminen hidastui mutta ei täysin pysähtynyt vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Taantuma on koetellut taloutta epätasaisesti. Vaikeudet ovat kohdistuneet osaan koronapandemiasta kärsivistä aloista, kuten matkailu- ja ravintolapalveluihin. Muutoin kotitalouksien ja yritysten taloudellinen tilanne oli loppuvuonna laajalti hyvä. Asuntomarkkinat piristyivät loppuvuonna, ja pandemian aiheuttama notkahdus jäi lyhyeksi.

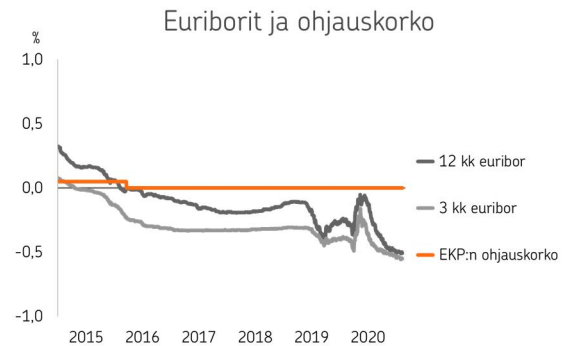
Koronapandemia pitää yhä yllä epävarmuutta talouden näkymistä. Rokotusten edetessä talous voi jatkaa elpymistä. Korkoympäristö säilyy kuitenkin euroalueella yhä matalana.

Pankkitoiminnassa koronapandemia näkyi sekä luottojen että talletusten kasvun voimistumisena. Lainakasvu oli korkeimmillaan huhti- ja toukokuussa 6,8 prosenttia vuodessa, joulukuussa 4,6 prosenttia. Yrityslainakasvu joulukuun lopussa oli 6,7 prosenttia ja kotitalouksien lainakasvu 3,3 prosenttia. Kevään voimistuneen lainakasvun taustalla olivat yritykset ja julkisyhteisöt. Kotitalouslainoissa kulutusluottojen kasvun hidastumista tasapainotti vahvistunut asuntolainakasvu. Asuntolainakasvu oli joulukuussa 3,3 prosenttia, kun se oli vuoden alussa 2,6 prosenttia. Asuntoluottojen nostot vähenivät selvästi keväällä, mutta lyhennysvapaat pitivät kannan kasvussa. Asuntoluottojen nostot lisääntyivät loppuvuoden aikana.

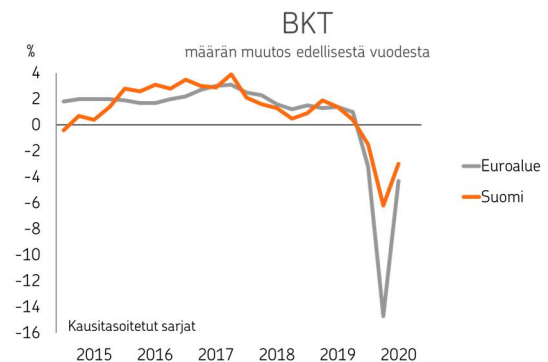
Talletusten kasvu oli vuonna 2020 poikkeuksellisella tasolla. Talletuskannan kasvu laantui vuoden loppua kohti kesän huipusta, 16,8 prosenttia, ja oli joulukuussa 14,8 prosenttia. Yritystalletukset kasvoivat joulukuussa 20,1 prosenttia ja kotitaloustalletukset 8,5 prosenttia.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo nousi vuoden 2020 aikana 7,5 miljardilla eurolla 132,2 miljardiin euroon. Noususta 6,3 miljardia aiheutui positiivisesta arvomuutoksesta, joka oli peräisin kevään koronashokin jälkeen alkaneesta pörssikurssien voimakkaasta noususta.

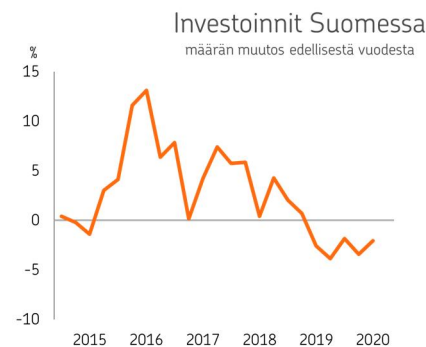
Vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaa ovat vaikeuttaneet matala korkotaso ja volatiili osakemarkkina. Taloudellisen aktiviteetin lasku vähensi vahinkojen määrää keväällä, mutta pandemian pitkäaikaiset vaikutukset vakuuttamiseen ja vakuutusasiakkaiden talouteen ovat vielä epäselviä.

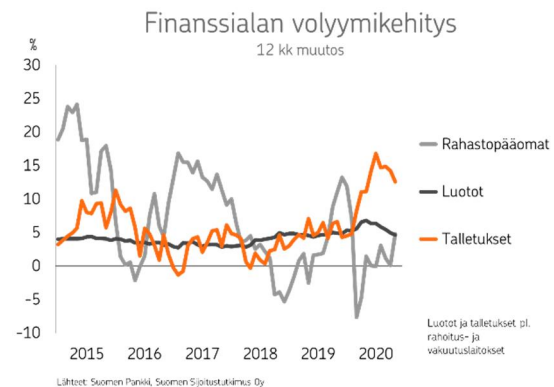
Lähde: Suomen Pankki

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitusrahasto Oy

Tulos ja tase

Tulosanalyysi, milj. €	1–12/ 2020	1–12/ 2019	Muutos, %	10–12/ 2020	10–12/ 2019	Muutos, %
Tulos ennen veroja	785	838	-6,3	259	161	60,4
Vähittäispankki	115	235	-51,2	14	42	-66,3
Yrityspankki	349	311	12,5	128	79	62,1
Vakuutus	348	373	-6,5	154	94	63,5
Muu toiminta	3	-37	-	-36	-41	-10,8
Tuotot						
Korkokate	1 284	1 241	3,5	324	318	1,6
VakuutusKate	572	421	35,9	95	9	945,0
Nettopalkkiotuotot	931	936	-0,5	252	257	-1,8
Sijoitustoiminnan nettotuotot	184	530	-65,3	153	257	-40,6
Liiketoiminnan muut tuotot	132	53	146,2	11	12	-11,4
Tuotot yhteensä	3 103	3 181	-2,5	835	854	-2,2
Kulut						
Henkilöstökulut*	715	781	-8,6	120	208	-42,2
Poistot ja arvonalentumiset	273	278	-1,7	77	88	-13,0
Liiketoiminnan muut kulut	852	844	0,9	228	242	-5,6
Kulut yhteensä	1 839	1 903	-3,4	425	538	-21,0
Saamisten arvonalentumiset	-225	-87	-	-42	-51	-
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-3	-105	-	-48	-40	-
Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja- asiakkaille	-255	-254	-	-61	-63	-

*Lakisääteisen työeläkevastuun loppuosan siirto laski vuoden 2020 eläkekuluja 96 miljoonaa euroa neljännellä vuosineljänneksellä.

Avainlukuja, milj. €	31.12.2020	31.12.2019	Muutos, %
Luottokanta	93 644	91 456	2,4
Asuntoluotot	40 036	39 572	1,2
Yritysluotot	22 587	22 509	0,3
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	31 021	29 375	5,6
Takauskanta	3 100	3 503	-11,5
Talletukset	70 940	63 998	10,8
Hallinnoitavat varat (brutto)*	89 126	83 106	7,2
Sijoitusrahastot	27 598	25 610	7,8
Instituutioasiakkaat	25 330	24 445	3,6
Private Banking	24 888	22 199	12,1
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	11 310	10 852	4,2
Taseen loppusumma	160 207	147 024	9,0
Sijoitusomaisuus	23 562	23 509	0,2
Vakuutusvelka	9 374	9 476	-1,1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	34 706	34 369	1,0
Oma pääoma	13 112	12 570	4,3

* Vertailukauden luvut on oikaistu vastaamaan päivitettyä laskentaa.

Tammi–joulukuu

OP Ryhmän tulos ennen veroja oli 785 miljoonaa euroa (838). Tulos laski vertailukaudesta 53 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotoista korkokate ja vakuutuskate kasvoivat. Lisäksi tulosta kasvattivat Vallilan kiinteistön myynti ja lakisääteisen työeläketurvan loppuosan hoidon ja vakuutuskannan siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle.

Koronaviruspandemian vaikutukset luottokannan laatuun kasvattivat saamisten arvonalentumisia ja koronaviruspandemian aiheuttama markkinakehitys laski sijoitustoiminnan tuottoja varsinkin ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Tulosta heikensi myös saamisten arvonalentumisia lisännyt sääntelymuutoksesta johtuva maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Korkokate kasvoi 3,5 prosenttia 1 284 miljoonaan euroon. Vähittäispankki-segmentin korkokate kasvoi 3 miljoonaa euroa ja Yrityspankki-segmentin 11 miljoonaa euroa. OP Ryhmän luottokanta kasvoi vuodessa 2,4 prosenttia 93,6 miljardiin euroon ja talletukset 10,8 prosenttia 70,9 miljardiin euroon. Asiakkaat nostivat vuonna 2020 uusia tuottoja 22,6 miljardia euroa (25,1).

Vakuutuskate kasvoi 35,9 prosenttia 572 miljoonaan euroon. Vakuutus-segmentin vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 1,9 prosenttia 1 506 miljoonaan euroon. Korvauskulut laskivat 11,7 prosenttia 951 miljoonaan euroon. Vakuutusvelan diskonttokoron lasku lisäsi korvauskuluja 45 miljoonaa euroa (136). Koronaviruspandemiasta aiheutuneet korvauskulut olivat 37 miljoonaa euroa. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 87,8 prosenttiin (92,7).

Nettopalkkiotuotot olivat 931 miljoonaa euroa (936). Rahastojen nettopalkkiotuotot kasvoivat 11 miljoonaa euroa ja maksuliikkeen nettopalkkiotuotot 10 miljoonaa euroa. Omaisuudenhoidon nettopalkkiotuotot sen sijaan laskivat 27 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 65,3 prosenttia 184 miljoonaan euroon. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 37 miljoonaa euroa (192). Myyntivoittoja kirjattiin 93 miljoonaa euroa vertailukautta vähemmän. Kaikista rahoitusinstrumenteista myyntivoittoja kirjattiin yhteensä 43 miljoonaa euroa (197).

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 438 miljoonaa euroa (726). Ensimmäisellä vuosineljänneksellä osakkeiden ja saamistodistusten käyvät arvot laskivat merkittävästi, minkä jälkeen tilanne arvopaperimarkkinoilla kuitenkin koheni. Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan diskonttokoron laskua vastaava erä, 45 miljoonaa euroa (136), näkyi positiivisena arvomuutoksena sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja

vastapuoliriskin (CVA) arvomuutokset laskivat tulosta 19 miljoonaa euroa (-12).

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot olivat -30 miljoonaa euroa (19). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot laskivat 35 miljoonaa euroa, kun ne vertailukaudella nousivat 17 miljoonaa euroa.

Osaan vakuutusyhtiöiden oman pääoman ehtoista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach). Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Väliaikainen poikkeusmenettely laski sijoitustoiminnan tuottoja 3 miljoonaa euroa (-105). Yhteensä sijoitustoiminnasta kirjatut tuotot laskivat vertailukaudesta 57,6 prosenttia 181 miljoonaan euroon. OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu sijoitusten tuotto käyvin arvo oli 4,9 prosenttia (8,9).

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat vertailukaudesta 78 miljoonaa euroa 132 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Vallilan kiinteistön myynti ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Kaupasta kirjattiin myyntivoittoa 98 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, ja kiinteistö kirjattiin käyttöoikeusomaisuuseränä taseeseen. IFRS 16 -standardin mukainen käyttöoikeusomaisuuserän arvo oli 138 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 225 miljoonaa euroa. Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti työterveyspalveluliiketoiminnan myynti.

Kulut laskivat 3,4 prosenttia 1 839 miljoonaan euroon, ja henkilöstökulut laskivat 8,6 prosenttia 715 miljoonaan euroon. Lakisääteisen työeläkevastuun loppuosan siirto vuoden 2020 lopussa laski OP Ryhmän eläkekuluja 96 miljoonaa euroa. Ilman eläkevastuun siirron vaikutusta kulut kasvoivat 1,7 prosenttia 1 935 miljoonaan euroon ja henkilöstökulut 3,7 prosenttia 811 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä laskivat 1,7 prosenttia 273 miljoonaan euroon. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 6,6 prosenttia 260 miljoonaan euroon viime vuosien kehittämispanostusten kasvun takia. Arvonalentumispoistoja kirjattiin 13 miljoonaa euroa (33).

Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 0,9 prosenttia 852 miljoonaan euroon. ICT-kulut kasvoivat 41 miljoonaa euroa 395 miljoonaan euroon. Kertaluonteinen investointi tietojärjestelmäympäristöön kasvatti ICT-kuluja vuonna 2020. Kehittämisen kuluvaikutus oli 183 miljoonaa euroa (183). Viranomaismaksut kasvoivat 16,6 prosenttia 52 miljoonaan euroon EU:n vakausmaksun kasvettua.

Tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia luotoista ja saamisista sekä sijoituksista kirjattiin yhteensä 244 miljoonaa euroa (110), joista 225 miljoonaa euroa (87) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Asiakkaat hakivat aktiivisesti luottoihin lyhennysvapaita ja maksuaikojen muutoksia koronakriisin aikana, mikä yhdessä

koronakriisistä johtuvien toimialakohtaisten lisävarausten ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien muutosten kanssa kasvatti saamisten arvonalentumisia 88 miljoonaa euroa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä käyttöönottettu maksukyvyttömyyden uusi määritelmä kasvatti käyttöönoton yhteydessä saamisten arvonalentumisia 44 miljoonaa euroa. Lopullisia nettoluottotappioita, 107 miljoonaa euroa (45), kasvattivat saamisten uudelleenjärjestelyt. Tappiota koskeva vähennyserä oli katsauskauden lopussa 708 miljoonaa euroa (585). Järjestämättömät saamiset luotoista ja muista saamisista olivat 2,0 prosenttia (1,1) luotto- ja takauskannasta. Saamisten arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,23 prosenttia (0,09) luotto- ja takauskannasta.

OP Ryhmän tuloverot olivat 144 miljoonaa euroa (168). Efektiivinen verokanta oli 18,3 prosenttia (20,1). Efektiivistä verokantaa laskivat lakisääteisen työeläkevastuun siirto ja annetut konserniavustukset.

OP Ryhmän oma pääoma oli 13,1 miljardia euroa (12,6). Omaan pääomaan sisältyi Tuotto-osuuksia 3,0 miljardia euroa (3,0), josta irtisanottujen Tuotto-osuuksien osuus oli 0,3 miljardia euroa (0,3). Tuotto-osuuksien tuottotavoite vuodelle 2020 oli 3,25 prosenttia. Kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 95 miljoonaa euroa. Vuodelta 2019 korkoja maksettiin yhteensä 97 miljoonaa euroa 8.2.2021.

Laaja tulos oli 734 miljoonaa euroa (926). Vertailukaudella laajaa tulosta kasvattivat käyvän arvon rahaston muutokset.

Loka–joulukuu

Neljännän vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 259 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 161 miljoonaa euroa. Tulosta paransivat korkokatteen ja vakuutuskatteen kasvu. Lisäksi lakisääteisen työeläkevastuun siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle kasvatti tulosta. Tulosta heikensi erityisesti sijoitustoiminnan tuottojen lasku.

Korkokate kasvoi vuotta aiemmasta 1,6 prosenttia 324 miljoonaan euroon. Vakuutuskaute kasvoi 86 miljoonaa euroa 95 miljoonaan euroon korvauskulujen laskettua. Vakuutusvelan diskonttokoron lasku lisäsi korvauskuluja 89 miljoonaa euroa vähemmän kuin vertailukaudella.

Nettopalkkiotuotot olivat 252 miljoonaa euroa eli 5 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin.

Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 40,6 prosenttia 153 miljoonaan euroon. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat 40 miljoonaa euroa 6 miljoonaan euroon myyntivoittojen määrän laskettua 38 miljoonaa euroon. Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat 137 miljoonaa euroa 179 miljoonaan euroon positiivisten käyvän arvon muutosten takia. Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan diskonttokoron laskua vastaava erä, 45 miljoonaa euroa (136), näkyi positiivisena

arvonmuutoksena sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot laskivat vertailukaudesta 16 miljoonaa euroa -21 miljoonaan euroon. Väliaikainen poikkeusmenettely oli -48 miljoonaa euroa (-39). Yhteensä tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 51,8 prosenttia 105 miljoonaan euroon.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 11 miljoonaa euroa (12).

Kulut laskivat vertailukaudesta 21,0 prosenttia 425 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut laskivat 42,2 prosenttia 120 miljoonaan euroon. Työeläkevastuun siirto vuoden 2020 lopussa laski OP Ryhmän eläkekuluja 96 miljoonaa euroa. Ilman eläkevastuun siirron vaikutusta kulut laskivat 3,2 prosenttia 521 miljoonaan euroon ja henkilöstökulut 3,8 prosenttia 216 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset laskivat vertailukaudesta 13,0 prosenttia 77 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut laskivat 5,6 prosenttia 228 miljoonaan euroon.

Saamisten arvonalentumiset, 42 miljoonaa euroa, laskivat vertailukaudesta 9 miljoonaa euroa. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 24 miljoonaa euroa (4).

Kauden laajaa tulosta, 299 miljoonaa euroa (58), kasvattivat käyvän arvon rahaston muutokset. Käyvän arvon rahasto kasvoi loka–joulukuun aikana 99 miljoonaa euroa (-106). Osakkeiden ja saamistodistusten käyvät arvot nousivat neljännellä vuosineljänneksellä.

OP Ryhmän toimenpiteet koronaviruskriisissä (COVID-19)

OP Ryhmä on tarjonnut taloudellista helpotusta lyhennysvapaiden muodossa henkilö- ja pk-yrityksiä varten, joiden taloudenhoito on vaikeutunut koronaviruksen vuoksi. Kotitalouksille tarjotaan mahdollisuus asuntoluottojen lyhennysvapaaseen enintään 12 kuukauden ajaksi. Yritysten osalta maksuaikojen muutokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi hyödynnetään laajasti Finnveran tarjoamia takauksia. Maksuohjelman muutoksista ei peritty erillistä maksua 16.3.–21.9.2020 välisenä aikana.

Henkilöasiakkaiden yksittäisiin luottoihin lyhennysvapaita oli haettu koronaviruksen aikana yli 200 000 kertaa joulukuun loppuun mennessä. Kaikki hakemukset eivät johtuneet koronaviruksen aiheuttamista haasteista. Kesällä lyhennysvapaahakemusten määrä palautui samalle tasolle kuin ennen pandemiaa. Yritysten luottojen lyhennysvapaita sekä maksuaikojen muutoksia oli haettu yli 20 000 kappaletta joulukuun loppuun mennessä. Myös yritysten hakemusten määrä väheni jo kesällä.

OP Kiinteistösiirto Oy tuki keväällä ja kesällä vuokralaisiaan joustoilla vuokranmaksussa, mikäli sen hoitamien liikekiinteistöjen vuokralaiset ajautuivat koronapandemian vuoksi taloudellisiin ongelmiin. Katsauskauden lopulla vuokralaisten tarve joustoihin oli vähäistä ja vuokranmaksusiirtojen takaisinmaksut käynnistyivät sovitusti.

Kokonaisuutena pandemian vaikutukset jäivät vähäisiksi. OP Kiinteistösijoitus hoitaa hallinnoimiensa kiinteistörahastojen ja OP-Rahastoyhtiön hallinnoimien kiinteistörahastojen salkkuja sekä OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden kiinteistöjä ja on Suomen suurin kiinteistörahastosijoittaja.

Osuuspankit myönsivät erityisesti toisella vuosineljänneksellä tapauskohtaisesti asiakkailleen lyhyitä vuokran maksuun liittyviä helpotuksia. Vuokriin kohdistuneet maksuvapautukset ja vuokranalennukset päättyivät valtaosin kolmannen vuosineljänneksen lopulla, ja vuokratuotot palautuivat pääosin koronakriisiä edeltävälle tasolle.

Pohjola Vakuutus tarjosi koronakriisin käynnistyttyä asiakkailleen mahdollisuuden korottomaan maksuaikojen joustoon. Tätä vakuutuslaskujen lisämaksuaikaa hyödynsi yli 20 000 asiakasta huhti–syyskuussa.

Koronaviruspandemia lisäsi kevään ja kesän aikana vahinkoja matka- ja keskeytysvakuutuksissa. Useissa muissa vakuutuslajeissa vahinkomäärä laski yleisen toimeliaisuuden vähennyttä. Loppuvuodesta vahinkomäärä palautui pandemiaa edeltävälle tasolle. Pohjola Vakuutuksen korvauskuluista 37 miljoonaa euroa liittyi koronapandemian aiheuttamiin vahinkoihin. Korvatuista vahingoista valtaosa koostui isojen tapahtumien keskeytysvahingoista ja matkavahingoista.

Pohjola Sairaala Oy lahjoitti keväällä ja kesällä henkilökuntansa panosta terveydenhuollon tehtäviin, jotka ovat koronakriisin aikana yhteiskunnallisesti kriittisiä. Henkilöt auttoivat muun muassa tartuntaketjujen jäljittämisessä. Pohjola Sairaala maksoi henkilöstön palkat työskentelyajalta.

Pankki- ja vakuutusasioiden turvallisen hoitamisen varmistamiseksi OP Ryhmä on keskittänyt suurimman osan palveluistaan digitaalisiin kanaviin. Osassa osuuspankkien konttoreita on tarjottu erillisiä asiointiaikoja erityistukea tarvitseville. OP auttaa ja opastaa myös omalla puhelinlinjallaan erityistukea tarvitsevia asiakkaita ja heidän läheisiään. Toimilla halutaan varmistaa, että erityistukea tarvitsevien pankkiasiointi on sujuvaa.

OP Ryhmässä on sovittu yksityiskohtaisista varotoimenpiteistä koronaviruksen leviämisen estämiseksi. OP seuraa tarkasti tautitilanteen kehitystä ja viranomaisten suosituksia ja laatii niiden pohjalta käytäntöjä eri alueilla. Yksittäisiä konttoreita on suljettu väliaikaisesti tautitilanteen alueellisen kehityksen vuoksi. Hygieniaan ja turvalliseen asiointiin on kiinnitetty erityistä huomiota ja konttoreihin on asennettu suojaplexejä. Asiakkaita on ohjeistettu noudattamaan viranomaisten suosituksia. Yhteisillä ohjeistuksilla ja alueellisilla toimenpiteillä varmistetaan asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuus epidemian eri vaiheissa.

OP Ryhmä on varmistanut, että yhteiskunnan näkökulmasta kriittiset palvelut toimivat myös koronakriisin aikana. OP Ryhmä on mahdollistanut henkilöstölleen turvalliset työolosuhteet toimistoissa ja konttoreissa sekä etätönn tekemisen laajamittaisesti niissä työtehtävissä, missä se on

mahdollista. Kevään aikana enimmillään kolme neljästä OP Ryhmän työntekijästä oli etätöissä. Loppuvuoden ajan työskentelyä jatkettiin yhdistellen joustavasti lähi- ja etätöitä työtehtävien ja tiimien tarpeiden mukaisesti, henkilöstön ja asiakkaiden hyvinvointi, turvallisuus sekä toiminnan tulokellisuus huomioiden.

Loka–joulukuun tapahtumat

OP Ryhmä noudatti Euroopan keskuspankin (EKP) antamaa suositusta ja lykkäsi Tuotto-osuuksien vuoden 2019 korkojen maksua vuodelle 2021. OP Ryhmä tiedotti 2.4.2020 lykkäävänsä Tuotto-osuuksien vuoden 2019 korkojen maksua kesäkuulta lokakuulle 2020 EKP:n maaliskuussa antamien suositusten mukaisesti. EKP pidensi suosituksensa voimassaoloaikaa 28.7.2020 ja kehotti pankkeja pidättäytymään voitonjaosta 1.1.2021 asti. EKP antoi 15.12.2020 päivitetyn suosituksen, jossa se kehottaa pankkeja käyttämään suurta harkintaa voitonjaon maksussa tai pidättäytymään voitonjaosta kokonaan 30.9.2021 asti.

Suosituksen mukaisesti OP Ryhmä kävi keskustelun voitonjaon tasosta EKP:n valvontaryhmän kanssa, ja Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2019 maksettiin Tuotto-osuuksien haltijoille 8.2.2021. Maksettavat korot vuodelta 2019 olivat yhteensä 97 miljoonaa euroa alkuperäisen 3,25 prosentin tuottotavoitteen mukaisesti. Summa ei ylitä EKP:n suositusta voitonjaon enimmäisrajoista. Suosituksen mukaan pankit voisivat maksaa voitonjakoa enintään 15 prosenttia vuosien 2019–2020 tuloksesta verojen jälkeen ja voitonjakosumma saisi olla korkeintaan 0,2 prosenttiyksikköä luottolaitoksen CET1-vakavaraisuussuhdeluvusta. Suosituksella pyritään turvaamaan pankkien kykyä tukea reaaliaikaisesti yritys- ja kotitalousrahoituksella koronapandemian aiheuttaman talouskriisin vaikutusten helpottamiseksi.

OP-Eläkekassa siirsi pääosan eläkevastuun ja työeläketurvan hoidosta Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle 31.12.2018. OP-Eläkekassan jäljellä olevien lakisääteisten työeläkevastuiden siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle toteutui 31.12.2020. Lakisääteisen työeläkevastuun siirto koski seuraavia OP Ryhmän työnantaja: Pohjola Vakuutus Oy, OP Varainhoito Oy, OP Kiinteistösijoitus Oy, OP Asset Management Execution Services Oy sekä Pohjola Sairaala Oy. OP-Eläkekassan edustajisto päätti vastuunsiirrosta 4.8.2020. Siirron tulosvaikutus, 96 miljoonaa euroa, kirjattiin OP Ryhmän henkilöstökulujen vähennykseksi. Siirrolla ei ollut olennaista vaikutusta CET1-vakavaraisuuteen.

OP Ryhmän, Danske Bankin ja Nordean yhdessä omistaman Automatia Pankkiautomaatit Oy:n myynti toteutui 2.12.2020. Automatia Pankkiautomaatit Oy:n koko osakekanta siirtyi käteisen rahan käsittelyyn keskittyneelle Loomis AB:lle. Myyjät sitoutuivat kaupan yhteydessä uusiin pitkäaikaisiin palvelusopimuksiin ja ovat jatkossakin Automatian merkittäviä asiakkaita. Kaupalla ei ole vaikutusta Automatian palveluihin, kuten Otto-käteisautomaattiverkoston toimintaan. Nordea ja OP Ryhmä hankkivat kaupan yhteydessä oikeudet Automatian omistamaan Siirto-brändiin. Nordea ja OP

jatkavat Siirto-palvelun tarjoamista asiakkailleen entiseen tapaan.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvisti OP Ryhmän strategian päivityksen kokouksessaan 13.8.2020. Strategiassa tarkennettiin vision saavuttamisessa keskeisiä tekemisiä ja toiminnan painopisteitä vuodelle 2021.

OP Ryhmän strategiaprosessissa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Toimintaympäristöä ja toimintamallia arvioidaan systemaattisesti, jotta kyetään tekemään tarvittaessa uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne.

Hallintoneuvosto vahvisti OP Ryhmän strategiset painopisteet vuodelle 2021:

- paras asiakaskokemus
- enemmän hyötyä omistaja-asiakkaalle
- erinomainen työntekijäkokemus
- tuottojen kasvu kulujen kasvua nopeampaa
- laadukkaampi ja tehokkaampi toiminta.

Vuosittain tarkennettavat strategiset painopisteet auttavat yhteisen vision saavuttamisessa ja ohjaavat kaikkea tekemistä. OP Ryhmän visio on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa.

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvisti 30.10.2019 OP Ryhmän pitkän aikavälin strategiset tavoitteet. Tavoitteet ovat olleet voimassa 1.1.2020 alkaen.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet	31.12. 2020	31.12. 2019	Tavoite 2025
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonuksia), %	6,6	7,1	8,0
CET1-vakavaraisuus, %	18,9	19,5	väh. CET1-vakavaraisuusvaade + 4 %-yks.
Bränditason suosittelevuus, NPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)*	23	26	30
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

*Vuoden neljännesvuosien keskiarvo

OP Osuuskunnan hallitus päätti 27.4.2020, että OP Ryhmän tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisättynä neljällä prosenttiyksiköllä.

Joulukuun lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 13,7 prosenttia.

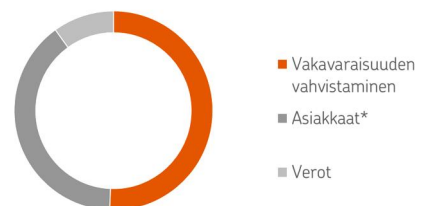
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen

OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ryhmän toiminta perustuu osuustoiminnallisiin arvoihin, vahvaan vakavaraisuuteen, osaavaan riskienhallintaan ja asiakkaiden kunnioittamiseen. OP Ryhmän arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

Tuloksen käyttö

Osuustoiminnallisena yrityksenä OP Ryhmän tavoitteena ei ole voiton maksimointi omistajille vaan osuuskunnan omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Yhteinen menestys käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämisetuina ja muina taloudellisina etuina sekä palvelukyvyyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Arvio OP Ryhmän vuoden 2020 tuloksen käytöstä, joka vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen:

*) Asiakkaat = OP-bonukset, alennukset ja korot omistaja-asiakkaiden sijoituksille

OP Ryhmän perustehtävän menestyksekkäs toteuttaminen vaatii vahvaa vakavaraisuutta, jota edellyttävät myös kasvavat viranomaisvaatimukset. Vakavaraisuuden vahvistaminen vaatii ryhmältä tehokkuutta ja tuloksetekokykyä myös jatkossa. Omistaja-asiakkaalle palautettavan osuuden lisäksi merkittävä osa liiketoiminnan tuloksesta käytetään OP Ryhmän vakavaraisuuden kasvattamiseen.

Osuustoiminnallisen yrityksen peruseriaatteen mukaisesti hyöty jaetaan sen mukaan, kuinka paljon kukin jäsen osuuskunnan palveluita käyttää. Omistaja-asiakkaiden etukokonaisuuden muodostavat asiointin määrän perusteella kertyvät OP-bonukset sekä pankkipalveluista, vakuutuksista sekä säästämisen ja sijoittamisen palveluista annettavat edut ja alennukset. Omistaja-asiakkailla on myös mahdollisuus sijoittaa omaan osuuspankkiinsa Tuotto-osuuksien kautta. Tuotto-osuuksille maksetaan vuosittain korkoa pankkien voitonjakona.

Tuloksesta maksetuilla veroilla mitattuna OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Merkittävänä veronmaksajana OP on edistämässä koko Suomen menestystä.

Asiakkuudet ja asiakasedut

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä oli vuoden lopussa 2,0 miljoonaa (2,0). Omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi vuodessa 22 000.

Pankkiasiakkaita oli 3,6 miljoonaa (3,6). Vähittäispankilla oli 3,3 miljoonaa (3,3) ja Yrittäjäpankilla oli 0,3 miljoonaa asiakasta (0,3).

Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä oli 1,3 miljoonaa (1,2).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden sijoitukset osuuspankkien Tuotto- ja jäsenosuuksiin olivat yhteensä 3,2 miljardia euroa (3,2).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy OP-bonuksia. Tammi-joulukuussa kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 255 miljoonaa euroa (254). Vastaavana aikana bonuksia käytettiin pankki- ja varallisuudenhoitopalveluihin yhteensä 119 miljoonaa euroa (113) ja vahinkovakuutuslaitosten vakuutusmaksuihin 130 miljoonaa euroa (129).

Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin alennetusta hinnasta 27 miljoonaa euroa (35). Vertailukauden alennuksen määrä oikaistiin vastaamaan päivitettyä laskentaa. Omistaja-asiakkaille annettiin 66 miljoonaa euroa (69) vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia. Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa rahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 6 miljoonaa euroa (5).

Edellä mainitut OP-bonukset ja asiakasedut olivat yhteenlaskettuna 354 miljoonaa euroa (363) eli 31,1 prosenttia (30,2) OP Ryhmän tuloksesta ennen veroja ja myönnettyjä etuja.

Vuodelta 2020 kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 95 miljoonaa euroa (97). Tuotto-osuuksien tuottotavoite vuodelle 2020 oli 3,25 prosentin korko (3,25). Vuoden 2021 Tuotto-osuuksien tuottotavoite on myös 3,25 prosentin korko.

Yritysvastuu

Vastuullisuus on tiivis osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa. OP Ryhmän tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä toimialallaan. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu neljän teeman ympärille: vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, edistämme kestävästä taloudesta, tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä sekä käytämme tietopääomaamme vastuullisesti.

OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on vuodesta 2009 lähtien sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Vuonna 2019 OP Ryhmä allekirjoitti perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.

Monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on, että molempien sukupuolien osuus määritellyissä johtajatehtävissä on vähintään 40 prosenttia. Joulukuun lopussa naisten osuus oli 28 prosenttia (26).

Loka-joulukuun keskeiset tapahtumat

Lokakuussa OP Ryhmä lahjoitti mielenterveysjärjestö MIELI ry:n Kriisipuhelin-toiminnalle 100 000 euroa osana vastuullisuustyötään. Koronakriisi on vaikuttanut merkittävästi suomalaisten hyvinvointiin, ja pitkään jatkunut tilanne on kuormittanut monien mieltä. Lahjoituksen avulla Kriisipuhelimessa voidaan vastata jopa 10 000 useampaan apua tarvitsevaan soittoon.

Marraskuussa OP Ryhmä julkaisi vihreiden katettujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskua koskevan viitekehysten (Green Covered Bond Framework), joka antaa OP Ryhmään kuuluvalle OP-Asuntoluottopankille valmiudet laskea liikkeeseen Green Covered Bond -joukkovelkakirjalainoja. Viitekehysten mukainen rahoitettava toimiala on energiatehokkaat asuinrakennukset (green buildings).

Joulukuussa OP Ryhmän ilmastotyö sai vuosittaisessa kansainvälisessä CDP-ilmastoarvioinnissa arvosanaksi A- jo toista kertaa peräkkäin.

OP Ryhmä jatkoi vuonna 2020 pitkäjänteistä työtä ilmaston hyväksi. Vuoden aikana OP Ryhmä toi tarjolle uusia vastuullisia tuotteita, tuki rahoituksen kautta yritysten kestävästä taloudesta, pienensi omia päästöjään ja lisäsi tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista.

Monikanavaiset palvelut

OP Ryhmän monikanavainen palveluverkosto koostuu konttori-, verkko-, mobiili- ja puhelinpalveluista. OP:n mobiilikanaavilla (OP-mobiili, OP-yritysmobiili, OP Junior) oli joulukuussa yli 1,2 miljoonaa aktiivista käyttäjää (1,1). Henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjotaan sekä konttoreissa että digitaalisesti. Ryhmän tavoitteena on tarjota toimialan paras monikanavainen asiakaskokemus.

Koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa OP Ryhmä on keskittänyt suurimman osan palveluistaan digitaalisiin kanaviin. Maaliskuussa OP perusti oman puhelinpalvelun erityistukea tarvitseville ja heidän läheisilleen. Poikkeustilanne on vauhdittanut erityisesti ikäihmisten siirtymistä digitaalisiin kanaviin.

Mobiili- ja verkkopalvelut, milj. kirjautumista	1-12/2020	1-12/2019	Muutos, %
OP-mobiili	403,8	302,3	33,6 %
OP-yrittäjä	15,2	10,2	49,6 %
Pivo	43,7	52,7	-17,0 %
Op.fi	68,1	102,0	-33,3 %
	31.12.2020	31.12.2019	Muutos, %
Siirto-maksu, rekisteröityneet asiakkaat (OP)	899 402	666 321	35 %

Mobiilivain-tunnistustavan käyttö laajeni tammikuussa op.fi-palveluun ja maaliskuussa verkkomaksamiseen ja muihin verkkopalveluihin, kuten OmaVeroon ja Kelaan. Mobiilivainilla oli joulukuussa 1,2 miljoonaa aktiivista käyttäjää, ja sillä tehdään jo yli 80 prosenttia tunnistautumisista.

Siirto-mobiilimaksut ovat toimineet kaikkien pankkien välillä huhtikuusta lähtien. Kesäkuussa kaikkien rekisteröityneiden käyttäjien määrä nousi yli miljoonaan. OP ja Nordea jatkavat Siirto-järjestelmän kehittämistä yhteistyössä. OP:n sovelluksista Siirto-maksuja voi tehdä sekä OP-mobiilissa että Pivossa.

OP avasi kesäkuussa uuden OP Monipankkipalvelun, jossa eri pankeissa olevien tilien tiedot näkyvät samassa kanavassa. OP:n asiakkaat voivat ottaa palvelun käyttöön op.fi-verkkopalvelussa ja OP-mobiilissa.

OP lanseerasi syyskuussa uuden OP Yritystalous -palvelun, joka korvaa vanhan yritysasiakkaiden Kassanhallintapalvelun. OP Yritystalous on yritysten digitaalinen palvelu kokonaisvaltaiseen talouden seurantaan, kassanhallintaan ja maksuliikkeen hoitoon.

Marraskuussa OP lanseerasi digitaalisen OP Sijoituskomppani -palvelun helpottamaan sijoittamisen aloittamista sekä Toistuvien menojen hallinta -palvelun, joka helpottaa jatkuvien sopimuksien ja tilauksien hallintaa.

OP Ryhmällä on kattava konttoriverkosto, johon kuuluu 342 toimipaikkaa (352) ympäri maata. Oman konttoriverkoston toimintaa tukee lisäksi laaja asiamies- ja kumppanusverkosto, jonka merkitys on erityisen suuri vahinkovakuutusten myynnissä.

OP Ryhmä on laajasti läsnä yleisimmissä sosiaalisen median kanavissa, joissa sillä on yhteensä noin 570 000 seuraajaa (480 000). OP Ryhmän valtakunnallisten some-tilien lisäksi monilla osuuspankeilla on omat Facebook-sivut, joilla ne jakavat paikallisille asiakkaille suunnattuja julkaisuja.

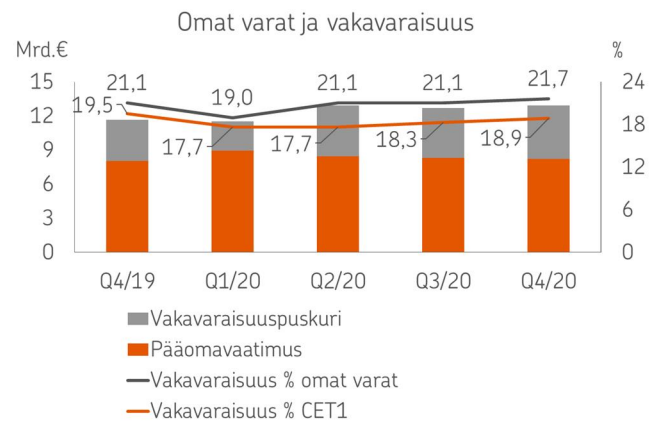
Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

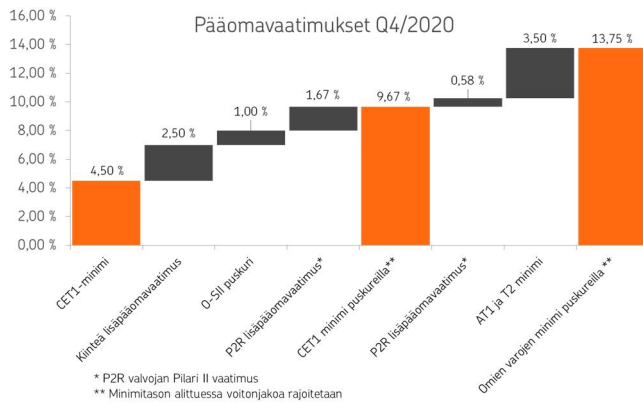
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 4,4 miljardilla eurolla (3,2). Pankkitoiminnan pääomavaatimus laski 13,8 prosenttiin (14,5) riskipainotetuista eristä laskettuna. Toissijaiseen pääomaan (T2) luettavia lainoja laskettiin liikkeeseen 1,3 miljardia euroa toisen vuosineljänneksen aikana ja lunastettiin takaisin 0,4 miljardia euroa kolmannen vuosineljänneksen aikana. Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääomavaatimukseen oli 150 prosenttia (138). Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-vakavaraisuuden minimitaso 100 prosenttia kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien alituksesta seuraavia viranomaisveloitteita.

Luottolaitosvakavaraisuus

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus oli 18,9 prosenttia (19,5). Suhdeluvun laskuun vaikuttivat luottokannan kasvu ja uuden maksukyvyttömyyden määritelmän aiheuttama riskipainojen nousu.

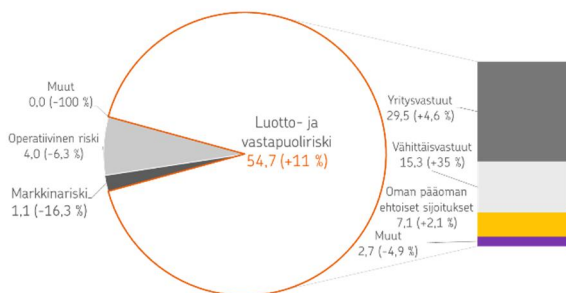
OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteeseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus, 1 prosentin O-SII-lisäpääomavaatimus ja EKP:n P2R-vaatimus nostavat käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 13,8 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 9,7 prosenttiin.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan ydinpääoma oli 11,3 miljardia euroa (10,8). Ydinpääomaan vaikutti positiivisesti pankkitoiminnan tulos sekä aineettomien hyödykkeiden vähennyserän pieneneminen ohjelmistoaktiiviteita koskevan sääntelymuutoksen vaikutuksesta. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 2,8 miljardia euroa (2,9).

Kokonaisriski oli 59,7 miljardia euroa (55,5) eli 8 prosenttia suurempi kuin vuoden 2019 lopussa. EKP:n asettama vähittäsvastuiden riskipainoaraja poistui ja korvautui suoraan vähittäsvastuisiin sovellettavalla riskipainokertoimella. Vähittäis- ja yritysvastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönottoon liittyen EKP:n asettamien riskipainokertoimien seurauksena sekä uuden vähittäsvastuisiin sovellettavan riskipainokertoimen myötä. Myös luottokannan kasvu nosti kokonaisriskin määrää.

Kokonaisriski 31.12.2020
yhteensä 59,7 mrd.€
(muutos vuoden alusta 7,7 %)

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoisin sijoituksiin sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 6,8 miljardia euroa (6,4). Vakuutusyhtiösijoitusten riskipainotetut erät nousivat uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönottoon liittyen EKP:n asettamien riskipainokertoimien seurauksena.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti joulukuussa 2020 edelleen olla asettamatta pankeille syklisyyttä vähentävää lisäpääomavaatimusta. Huhtikuussa Finanssivalvonta päätti laskea OP Ryhmän O-SII-lisäpääomavaatimuksen 1 prosenttiin ja järjestelmäriskipuskurin 0 prosenttiin liittyen koronavakauteen. Puskurivaatimusten alennus tuli voimaan toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Asuntolainoille asetettu 15 prosentin riskipainoaraja oli voimassa vuoden 2020 loppuun asti. Asuntoluottojen riskipainojen nousua Finanssivalvonnan asettamalla riskipainoarajalla ei ollut vaikutusta vakavaraisuuteen.

Tulevassa EU-tason sääntelyssä on mukana velkaantumisasetta kuvaava vaatimus eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio). OP Ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste on nykytulkintojen mukaan arviolta 7,8 prosenttia (8,3) katsauskauden lopun luvuilla laskettuna. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on 3 prosenttia.

OP Ryhmän näkemyksen mukaan merkittävimmät luottolaitosvakavaraisuuteen vaikuttavat avoimet sääntely- ja valvontaympäristön muutokset ovat EKP:n suorittamasta OP:n sisäisten mallien läpikäynnistä (TRIM, Targeted Review of Internal Models) mahdollisesti aiheutuvat valvojan asettamat veloitteet sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen päivityksestä (CRR2) aiheutuvat muutokset. EKP:n sisäisten mallien yritysvastuiden läpikäynnin (TRIM) päätöksen arvioidaan heikentävän CET1-vakavaraisuutta noin 0,8 prosenttiyksikköä vuoden 2021 alkupuoliskolla. CRR2-muutosten arvioidaan heikentävän CET1-vakavaraisuutta noin 0,5 prosenttiyksikköä vuoden 2021 toisen neljänneksen aikana.

OP Ryhmä on aloittanut keskustelut EKP:n kanssa sisäisten mallien (IRBA, Internal Ratings-Based Approach) soveltamisen laajuuden uudelleenarvioinnista. Tämänhetkisen arvion mukaan IRBA-laajuuden muutos heikentäisi CET1-vakavaraisuutta noin 0,8 prosenttiyksikköä vuoden 2021 aikana. Lopullinen vaikutus ja sen aikataulu tarkentuvat valvojan kanssa käytävien keskustelujen ja IRBA-laajuuden muutokseen liittyvän lupaprosessin myötä.

OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti vuodelta 2020 julkaistaan viikolla 10.

Vakuutus

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusasema on vahva. Omia varoja vahvisti hyvä vakuutustekninen tulos. Lisäksi lakisäätöiden työeläkevastuun siirto kasvatti vahinkovakuutuksen omia varoja 51 miljoonaa euroa. Pääomavaadetta kasvatti korkojen laskun tuoma vakuutusriskien kasvu sekä markkinariskien kasvu.

	Vahinkovakuutus		Henkivakuutus	
	31.12. 2020	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2019
Omat varat, milj. €*	1 205	1 008	1 436	1 423
Pääomavaade, milj. €*	762	699	746	687
Solvenssisuhde, %*	158	144	193	207
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsäännöstä)	158	144	161	170

*siirtymäsäännökset huomioiden

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa.

OP Ryhmä sai 25.4.2019 EKP:n päätöksen kiinteistövakuudellisten vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista osana sisäisten mallien läpikäyntiä (TRIM). Korotukset ovat voimassa toistaiseksi, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

OP Ryhmä sai 19.2.2020 EKP:n päätöksen maksukyvyttömyyden määritelmän muutoksesta, jossa yritys- ja vähittäisvastuille asetettiin riskipainokertoimet. Riskipainokertoimet ovat voimassa, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

OP Ryhmä sai 11.12.2020 EKP:n päätöksen vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista. Päätös korvasi aikaisemman 2.2.2017 annetun päätöksen.

EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama lisäpääomavaatimus (P2R) on 2,25 prosenttia (2,0) 1.1.2020 alkaen.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen (MREL) vaatimukseksi on asetettu 12 prosenttia velkojen ja omien varojen yhteismäärästä eli noin 27 prosenttia vuoden 2018 lopun kokonaisriskin määrästä. OP Ryhmä päivittää MREL-vaatimuksen kattamisen linjausta seuraavan valvojan MREL-päätöksen yhteydessä. MREL-suhdeluku oli arviolta 40 prosenttia vuoden 2020 lopussa (43). SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin Single Point of Entryä toimivaan OP Yrityspankkiin.

Riskiasema

OP Ryhmä toteuttaa strategiaansa toimimalla vastuullisesti, ottamalla maltillisesti riskiä ja ylläpitämällä vahvaa vakavaraisuutta ja riittävää likviditeettiä. OP Ryhmä lähti vuoteen 2020 vahvalla riskinkantokyvyllä vakavaraisuuden ja likviditeetin ollessa tavoitteisiin nähden riittävät.

Vuoden 2020 alussa voimakkaasti levinnyt koronaviruspandemia vaikutti maailmanlaajuisesti yhteiskuntien toimintaan, mikä heijastui edelleen talouskehitykseen ja finanssisektorin toimintaedellytyksiin myös Suomessa. OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet, joten koronaviruspandemian suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän liiketoimintaan voivat olla moninaiset ja voivat realisoituessaan heikentää pääomitusasemaa ja häiritä päivittäisten toimintojen jatkuvuutta.

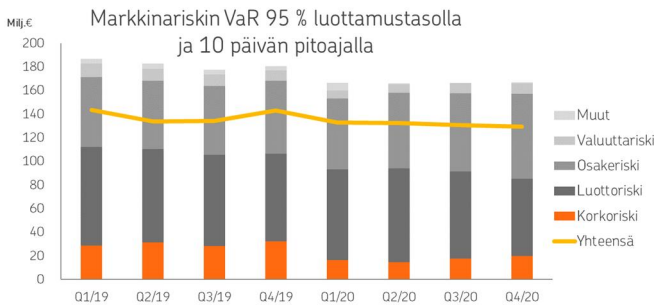
Koronaviruspandemia vaikuttaa OP Ryhmään kolmea kautta. Asiakkaiden taloudellinen asema vaikuttaa OP Ryhmässä oleviin tilivaroihin sekä luottoriski- ja vakuutusriskiasemaan. Kriisin myötä talletusvarojen määrä on noussut. Koronapandemia on heikentänyt asiakkaiden velanhoidotkykyä. Luottokannan laatu on kuitenkin pysynyt hyvänä. Saamisten arvonalentumiset kasvoivat mutta säilyivät varsin matalalla tasolla suhteessa luotto- ja takauskantaan. Henkilökunnan terveystilanne ja tarve suojautua pandemialta voisivat ääritilanteissa vaarantaa operatiivisten liiketoimintaprosessien jatkuvuuden. OP Ryhmän operatiivisen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tehdyt toimenpiteet ovat turvanneet häiriöttömän toiminnan. Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla toimivien sijoittajien näkemys markkinoista ja OP Ryhmästä voi vaikuttaa markkinaehtoisen rahoituksen saatavuuteen. Likviditeetti on kyetty säilyttämään vahvana, ja pitkäaikaisen varainhankinnan transaktiot on toteutettu markkinoilla onnistuneesti. Kaiken kaikkiaan ryhmän likviditeetti ja pääomat riittävät turvaamaan toiminnan jatkuvuuden.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on hyvä. Koronakriisi on heijastunut yleisesti myös pankkien tukkuvarainhankinnan hintaan ja saatavuuteen. Maaliskuussa tukkuvarainhankintamarkkina häiriintyi koronakriisin takia, ja etenkin lyhyessä tukkuvarainhankinnassa rekisteröitiin ajanjakso, jolloin hinnat nousivat voimakkaasti ja erääntyviä sopimuksia ei pystynyt uusimaan. Vakuudettoman pitkän tukkuvarainhankinnan puolella riskipreemioiden nousu oli myös merkittävän jyrkkää. Toisella vuosineljänneksellä tukkuvarainhankintamarkkina alkoi elpyä selvästi, ja vuoden loppuun mennessä riskipreemiot olivat laskeneet keskuspankkien vahvojen tukitoimien ansiosta jo kriisiä edeltäneelle tasolle.

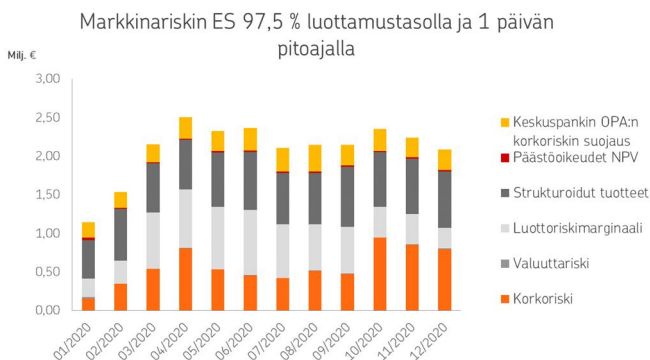
Vuoden 2020 aikana OP Ryhmä laski liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 8,9 miljardin euron edestä (4,7). Talletusten osuus luottokannasta säilyi vakaana katsauskauden ajan.

OP Ryhmän pitkäaikaisen sijoitusten markkinariskitaso pysyi edelleen maltillisena. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty

merkittäviä muutoksia katsauskaudella. OP Ryhmän markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 130 miljoonaa euroa (143). VaR-tunnusluku sisältää vakuutusyhteisöjen kokonaistaseet, likviditeettireservin ja pankkitoiminnan pitkäaikaiset joukkovelkajalainasijoitukset. Vakuutusyhtiöiden kokonaistaseet sisältävät sijoitukset, vakuutusvelan ja vakuutusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Vuoden 2020 luvut eivät enää sisällä Markets-toiminnan riskiä eikä sisäisen pankin korkoriskipositiota.

OP Yrityspankin Markets-toiminnan ja OP-Asuntoluottopankilta OP Yrityspankille siirretyn korkoriskin suojauksen markkinariski kasvoi vuoden alkupuolella markkinatilanteen muuttuessa ja pysyi sen jälkeen vakaana. Markkinariskejä mitataan Expected Shortfall (ES) -mittareilla 97,5 % luottamustasolla ja 1 päivän pitoajalla.

Operatiivisten riskien taso säilyi tavoitteen mukaisesti maltillisella tasolla. Toteutuneista operatiivisista riskeistä aiheutui vuoden 2020 aikana 7,8 miljoonan euron (14,8) bruttotappiot. Operatiivisten riskien näkökulmasta koronapandemian vaikutukset OP Ryhmään olivat katsauskaudella lieviä ja kohdistuivat pääasiassa osuuspankkeihin.

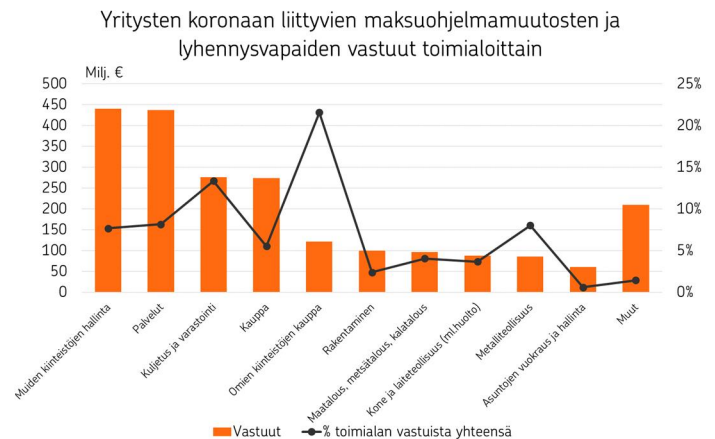
Vähittäispankki ja Yrityspankki

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariski.

Koronapandemia ei ole olennaisesti heikentänyt pankkitoiminnan luottoriskiasemaa, mutta riski negatiiviselle kehitykselle on edelleen olemassa.

OP Ryhmän myöntämät pääosin koronakriisistä johtuvat luottojen lyhennysvapaat ja maksuohjelmamuutokset

kohdistuivat joulukuun lopussa noin 8,2 miljardin euron asiakasvastuisiin, joista 73,4 prosenttia kohdistui henkilöasiakkaiden vastuisiin. Henkilöasiakkaille myönnettyistä lyhennysvapaista 70,4 prosenttia kohdistui OP Ryhmän henkilöasiakkaiden 16-portaisessa luottoluokittelujärjestelmässä kuuteen parhaimpaan luottoluokkaan ja 6,4 prosenttia kohdistui kolmeen heikoimpaan luottoluokkaan. Yritysvastuista, joihin myönnettiin maksuohjelman muutos tai lyhennysvapaa, 26,7 prosenttia kohdistui OP Ryhmän yritysasiakkaiden 20-portaisessa luottoluokittelujärjestelmässä seitsemään parhaimpaan luottoluokkaan ja 5,4 prosenttia kohdistui kolmeen heikoimpaan luottoluokkaan.

Taulukossa esitetään pääosin koronakriisistä johtuneiden yritysten maksuohjelmamuutosten ja lyhennysvapaiden kohdistuminen toimialoittain joulukuun lopun vastuisiin.

Yritysvastuiden lyhennysvapaista ja maksuohjelman muutoksista 20,1 prosenttia kohdistui kiinteistöjen hallinta -toimialaan, 19,9 prosenttia palveluiden toimialaan (mm. hotellit, ravintolat ja matkailuala), sekä 12,6 prosenttia kuljetus ja varastointi -toimialaan.

Taulukossa esitetään pääosin koronakriisistä johtuneet odotettavissa olevien luottotappioiden muutokset toimialoittain maalijoulukuussa.

Maalis-joulukuun merkittävimmät odotettavissa olevat luottotappiot kirjattiin palveluiden, maa-, metsä- ja kalatalouden sekä metalliteollisuus toimialojen yritysten vastuista.

Odotettavissa olevien luottotappioiden jakautuminen toimialoittain esitetään OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportissa vuodelta 2020.

Lainanhoitojoustot ja järjestämättömät saamiset

	Terveet lainanhoitojoustot (brutto)		Järjestämättömät saamiset (brutto)		Ongelmasaamiset (brutto)		Tappiota koskeva vähennyserä		Ongelmasaamiset (netto)	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Yli 90 pv erääntyneet saamiset, mrd. €			0,63	0,64	0,63	0,64	0,24	0,25	0,39	0,39
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset, mrd. €			0,78	0,51	0,78	0,51	0,18	0,15	0,60	0,36
Lainanhoitojoustosaamiset, mrd. €	3,28	2,03	1,10	0,34	4,38	2,38	0,15	0,05	4,24	2,33
Yhteensä, mrd. €	3,28	2,03	2,51	1,48	5,79	3,52	0,57	0,45	5,22	3,07

OP Ryhmä otti maaliskuussa 2020 käyttöön uuden maksukyvyttömyyden määritelmän, joka kasvatti maksukyvyttömiä sopimusten määrää. Asiakkaat hakivat koronakriisin aikana aktiivisesti luottoihin lyhennysvapaita ja maksuohjelmamuutoksia, ja vuonna 2020 lainanhoitojoustosaamisten määrä kasvoi.

Tunnuslukuja	OP Ryhmä		Vähittäispankki		Yritys pankki	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Ongelmasaamiset luotto- ja takauskannasta, %	5,4	3,2	6,7	4,1	2,0	0,9
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	2,0	1,1	2,4	1,3	1,1	0,5
Terveet lainanhoitojoustosaamiset luotto- ja takauskannasta, %	3,4	2,1	4,3	2,8	0,9	0,4
Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	62,3	66,2	64,2	68,3	45,9	42,1
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	15,1	15,7	9,4	8,6	85,5	59,3

Terveistä lainanhoitojoustosaamisista on vähennetty niihin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot. Vertailuluvut on oikaistu.

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia OP Ryhmän omista varoista.

Vähittäispankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koronakoron vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen oli joulukuun lopussa -57 miljoonaa euroa (-40). Korkotuloriski lasketaan yhden vuoden aikaperiodille jakamalla kolmen seuraavan vuoden korkotuloriskin summa kolmella.

OP Ryhmässä hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien talletusten yhteismäärä joulukuun lopussa oli 41,2 miljardia euroa (38,0). Talletussuojarahastosta korvataan enintään 100 000 euroa yhtä OP Ryhmän asiakasta kohden.

Vakuutus

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemutoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkemutoista vakuutusvelkaa 48 miljoonaa euroa (48). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 29 miljoonaa euroa (26).

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus. Vakuutusvelan arvostamisessa käytettävän korkotason muutosten aiheuttamaa tulovaihtelua vaimennetaan johdannaissojimuksilla.

Sijoitusten markkinariskitaso pysyi edelleen maltillisena. Osakeriski nousi tarkastelukaudella. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 64 miljoonaa euroa (54). Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisilla.

Henkivakuutus

Henkivakuutuksen keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso, vakuutettujen eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu sekä asiakaskäyttötymisen muutoksista syntyvät raukeamis- ja takaisinostoriskit.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi vakuutusvelkaa 27 miljoonaa euroa (26). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 31 miljoonaa euroa (31).

Suomi-yhtiöstä siirtyneiden eriytettyjen vakuutuskaantojen sijoitusriskejä ja asiakaskäyttötymisen muutokseen liittyviä riskejä on puskuroitu. Puskuri riittää kattamaan merkittävää negatiivisen sijoitusomaisuuden tuoton eriytetyille kannoille, minkä jälkeen OP Ryhmä kantaa kantojen riskit. Puskurit olivat yhteensä 281 miljoonaa euroa (327) katsauskauden lopussa.

Sijoitusten markkinariskitaso pysyi edelleen maltillisena. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Osakeriski nousi tarkastelukaudella. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 61 miljoonaa euroa (58). Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisilla.

Muu toiminta

Muun toiminnan keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettirisikit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottoriskimarginaalien muutosten vaikutus likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana katsauskaudella. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressikenaarion osalta.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 197 prosenttia (141) katsauskauden lopussa.

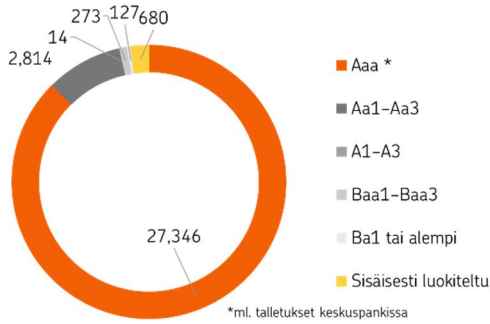
OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyssä NSFR-suhdeluvulle ei ole vielä asetettu vähimmäisvaatimusta. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli 123 prosenttia (112) katsauskauden lopussa.

Likviditeettireservi

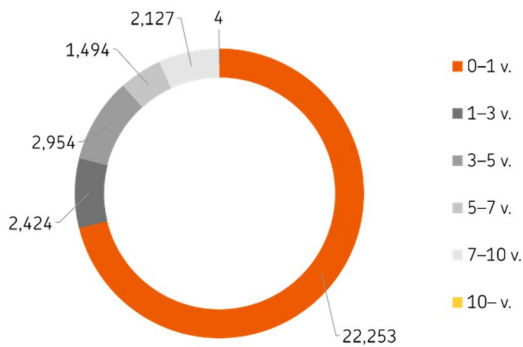
Mrd. €	31.12.2020	31.12.2019	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	21,6	11,9	81,1
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	8,7	11,1	-21,9
Vakuuskelpoiset yritysluotot	-	0,0	-
Yhteensä	30,2	23,0	31,2
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,0	2,0	-48,7
Likviditeettireservi markkina-arvoin	31,3	25,0	24,9
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,5	-0,8	-41,2
Likviditeettireservi vakuusarvoin	30,8	24,2	27,3

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia ja arvopaperistettuja saamia.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 31.12.2020, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 31.12.2020, milj.€

Luottoluokitukset

31.12.2020

Luokituslaitos	Lyhyt varain-hankinta	Näkymä	Pitkä varain-hankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	-	AA-	Negatiivinen
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. OP Yrityspankin luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

Standard & Poor's muutti 19.5.2020 OP Yrityspankki Oyj:n pitkäaikaisen luottoluokituksen näkymän vakaasta negatiiviseksi Suomen pankkijärjestelmän tilaa kuvaavan BICRA-luokan (Banking Industry Country Risk Assessment) trendin muututtua vakaasta negatiiviseksi.

Muut OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset eivät muuttuneet vuonna 2020.

Standard & Poor's palautti OP Yrityspankki Oyj:n pitkäaikaisen luottoluokituksen näkymän negatiivisesta vakaaksi 22.1.2021 Suomen pankkijärjestelmän tilaa kuvaavan BICRA-luokan trendin palaututtua negatiivisesta vakaaksi.

Segmenttien tulos

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysassiakkaat), Yrityspankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (Vakuutusasiakkaat). Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä Muu toiminta. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Vähittäispankki

- Tulos ennen veroja oli 115 miljoonaa euroa (235). Saamisten arvonalentumiset, 172 miljoonaa euroa, olivat 136 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Arvonalentumiset kasvoivat pääosin uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönoton myötä sekä koronapandemian vaikutuksesta luottokannan laatuun.
- Tuotot laskivat 0,2 prosenttia 1 653 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 3 miljoonaa euroa 925 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot laskivat 10 miljoonaa euroa 698 miljoonaan euroon.
- Kulut laskivat 1,7 prosenttia 1 152 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut laskivat 3,1 prosenttia. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 8,5 prosenttia pääosin korttijärjestelmäudistuksen vaikutuksesta.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 1,9 prosenttia ja talletuskanta 8,7 prosenttia.
- Järjestämättömät saamiset olivat 2,4 prosenttia (1,3) luotto- ja takauskannasta.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat IT-järjestelmäympäristön tehostamiseen, korttijärjestelmäudistuksen loppuun saattamiseen sekä asiakaskokemuksen ja -prosessien parantamiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019	Muutos, %
Korkokate	925	922	0,3
Nettopalkkiotuotot	698	708	-1,5
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2	-17	-
Muut tuotot	29	43	-32,9
Tuotot yhteensä	1 653	1 657	-0,2
Henkilöstökulut	412	426	-3,1
Poistot ja arvonalentumiset	60	55	8,5
Liiketoiminnan muut kulut	680	692	-1,6
Kulut yhteensä	1 152	1 172	-1,7
Saamisten arvonalentumiset	-172	-36	-
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-214	-214	-
Tulos ennen veroja	115	235	-51,2
Kulu-tuotto-suhde, %	69,7	70,7	-1,0*
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	2,4	1,3	1,1*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,24	0,05	0,19*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,11	0,24	-0,13*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,30	0,45	-0,15*
Milj. €			
Nostetut asuntoluotot	7 429	7 799	-4,7
Nostetut yritysluotot	2 411	2 729	-11,7
Välitetyt asunto- ja kiinteistökaupat, kpl	11 998	12 139	-1,2
Mrd. €	31.12.2020	31.12.2019	Muutos, %
Luottokanta			
Asuntoluotot	40,0	39,6	1,2
Yritysluotot	8,1	8,1	-0,3
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	21,3	20,4	4,0
Luottokanta yhteensä	69,4	68,1	1,9
Takauskanta	0,9	0,8	17,2
Talletukset			
Käyttö- ja maksuliiketalletukset	39,3	35,4	11,0
Sijoitustalletukset	19,8	19,0	4,2
Talletukset yhteensä	59,1	54,4	8,7

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yritysassiakkaiden pankkitoiminnasta ja varallisuudenhoidosta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

Luottokanta kasvoi vuodessa 1,9 prosenttia 69,4 miljardiin euroon. Uusia asuntoluottoja nostettiin 4,7 prosenttia vertailuvuotta vähemmän. Asuntoluottokanta kasvoi vuodessa 1,2 prosenttia 40,0 miljardiin euroon. Yritysluottokanta pysyi lähes vuoden takaisella 8,1 miljardin euron tasolla.

Luottokannan kasvuun vaikuttivat uusien lainojen kysynnän lisäksi myönnetyt lyhennysvapaat. Maaliskuun lopulla luottojen lyhennysvapaahakemusten määrä hetkellisesti kymmenkertaistui. Kotitalouksille ja pk-yrityksille tarjottiin mahdollisuutta lyhennysvapaisiin ilman erillistä maksua, mikäli koronapandemia oli vaikuttanut asiakkaiden luotonhoitokykyyn. Kesästä alkaen lyhennysvapaahakemusten määrä palautui samalle tasolle kuin ennen pandemiaa.

Asiakkaiden kiinnostus asuntoluottojen ja asuntoyhteisöluottojen suojaamiseen jatkui. Henkilöasiakkaiden asuntoluotoista oli katsauskauden lopussa korkosuojattu 27,1 prosenttia (24,5).

Talletuskanta kasvoi vuodessa 8,7 prosenttia 59,1 miljardiin euroon. Kasvu muodostui erityisesti käyttö- ja maksuliiketeleistä mutta myös sijoitustalletuksista. Kotitalouksien talletukset kasvoivat voimakkaimmin.

Koronaviruspandemian aiheuttama talouskriisi näkyi myös asuntokauppojen määrien vähenemisenä huhti–toukokuussa. Notkahdus jäi kuitenkin lyhytaikaiseksi, ja kesäkuusta alkaen kauppojen määrät olivat jo viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden kasvussa, kun patoutunut kysyntä purkautui ja asuntomarkkina elpyi. OP Kodin välittämien asunto- ja kiinteistökauppojen määrä laski 1,2 prosenttia.

Kotitaloudet vähensivät kulutustaan maaliskuu–toukokuussa, mikä laski sekä käteisen käyttöä että korttimaksamista. Kevään poikkeustilan rajoitusten purkauessa sekä korttimaksamisen ostovolyymit että käteisen käyttö elpyivät kevään pohjalukemista. Käteisyolyymit jäivät kuitenkin pandemiaa edeltävää aikaa alhaisemmalle tasolle, ja pitkään jatkunut käteisen käytön vähenemisen trendi kiihtyi.

Poikkeuksellinen koronapandemiatilanne sai asiakkaat ottamaan digiloikan pankkiasioinnissaan. Vuonna 2020 sijoitusrahastojen sähköinen myynti kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Myös lähes kaikki asuntolainahakemukset tulivat digitaalisista kanavista ja asuntolainaneuvottelut käytiin pääosin etänä. OP Kodin välittämien asuntojen tarjoukset tehtiin sähköisesti. Digitaalisen asuntokaupan alustalla (DIAS) tehtiin kauppvoja aiempaa enemmän. OP on ollut alusta asti mukana kehittämässä alustaa. Katsauskaudella OP myi osan omistuksestaan DIAS Oy:stä, mutta tavoitteena on edelleen tukea alustan kehitystä sekä toteuttaa vuoden 2021 aikana

lähes 50 prosenttia soveltuvista asuntokaupoista alustan kautta.

OP myi myös omistuksensa Automatia Pankkiautomaatit Oy:ssä käteisen rahan käsittelyyn keskittyneelle Loomis AB:lle. OP ja Loomis tekivät pitkäaikaiset palvelusopimukset, ja OP on jatkossakin Automatian merkittävä asiakas. Kaupalla ei ole vaikutusta Automatian palveluihin, kuten Otto-käteisautomaattiverkoston toimintaan.

Katsauskaudella merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat IT-järjestelmäympäristön tehostamiseen, korttijärjestelmäuudistuksen loppuun saattamiseen sekä asiakaskokemuksen ja -prosessien parantamiseen. Muun muassa OP:n digitaalinen asuntolainapalvelu laajeni kaikkien saataville, eli myös muiden pankkien asiakkaat voivat saada automaattisen lainapäätöksen OP:sta. Katsauskauden aikana lanseerattiin myös asiakkaan oman talouden hallintaa tukevia palveluja sekä OP Monipankkipalvelu. Loppuvuonna julkaistiin OP Sijoituskumppani, täysin digitaalinen palvelu, joka auttaa asiakasta toteuttamaan sijoitustavoitteensa vastuullisen sijoittamisen rahastojen avulla.

Katsauskauden tulos

Vähittäispankin tulos ennen veroja oli 115 miljoonaa euroa (235). Korkokate kasvoi 3 miljoonaa euroa 925 miljoonaan euroon luottokannan kasvettua. Nettopalkkiotuotot laskivat pääosin koronapandemian vaikutuksesta 1,5 prosenttia 698 miljoonaan euroon. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 2 miljoonaa euroa (-17). Tuotot pysyivät vertailuvuoden tasolla noin 1 653 miljoonassa eurossa.

Kulut laskivat 1,7 prosenttia 1 152 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut laskivat 3,1 prosenttia. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 8,5 prosenttia 60 miljoonaan euroon pääosin korttijärjestelmäuudistuksen vaikutuksesta.

Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 172 miljoonaan euroon (36). Asiakkaat hakivat aktiivisesti luottoihin lyhennysvapaita ja maksuaikojen muutoksia keväällä koronakriisin takia, mikä yhdessä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien koronakriisistä johtuvien muutosten kanssa kasvatti odotettavissa olevia luottotappioita. Lisäksi odotettavissa olevien luottotappioiden määrää kasvattivat sääntelymuutoksien myötä tehdyt laskentamallien päivitykset, joista merkittävin vaikutus oli uuden maksukyvyttömyyden määrittelyn käyttöönotolla. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 52 miljoonaa euroa (42). Järjestämättömät saamiset olivat 2,4 prosenttia (1,3) luotto- ja takauskannasta.

Yrityspankki

- Tulos ennen veroja parani 349 miljoonaan euroon (311).
- Tuotot kasvoivat 7,9 prosenttia. Korkokate kasvoi 2,9 prosenttia ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 22,0 prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 19,7 prosenttia.
- Kulut kasvoivat 286 miljoonaan euroon (277). Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 8,2 prosenttia ICT-kulujen ja vakausmaksun kasvettua.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 1,2 prosenttia 24,0 miljardiin euroon ja talletuskanta kasvoi 17,2 prosenttia 13,1 miljardiin euroon. Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat vuodessa 7,1 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumisten määrä oli 53 miljoonaa euroa (51). Järjestämättömät saamiset olivat 1,1 prosenttia (0,5) luotto- ja takauskannasta.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019	Muutos, %
Korkokate	394	383	2,9
Nettopalkkiotuotot	153	125	22,0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	143	119	19,7
Muut tuotot	17	27	-38,8
Tuotot yhteensä	707	655	7,9
Henkilöstökulut	71	76	-6,6
Poistot ja arvonalentumiset	18	20	-6,6
Liiketoiminnan muut kulut	197	182	8,2
Kulut yhteensä	286	277	3,1
Saamisten arvonalentumiset	-53	-51	5,1
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-18	-16	10,3
Tulos ennen veroja	349	311	12,5
Kulu-tuotto-suhde, %	40,4	42,3	1,9*
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	1,06	0,53	0,53*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,20	0,19	0,01*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,86	0,85	0,01*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,91	0,89	0,01*
Mrd. €	31.12.2020	31.12.2019	Muutos, %
Luottokanta			
Yritysluotot	14,4	14,5	-0,7
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	9,6	9,2	4,3
Luottokanta yhteensä	24,0	23,7	1,2
Takauskanta	2,6	3,1	-18,1
Talletukset	13,1	11,2	17,2
Hallinnoitavat varat (brutto)**			
Sijoitusrahastot	27,6	25,6	7,8
Instituutioasiakkaat	25,3	24,4	3,6
Private Banking	11,3	9,9	14,3
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	64,2	59,9	9,2
Milj. €	1–12/2020	1–12/2019	Muutos, %
Nettomyynti			
Private Banking -asiakkaat	225	49	355,4
Instituutioasiakkaat	190	-49	-490,4
Nettomyynti yhteensä	415	1	-

*Suhdeluvun muutos

**Vertailukauden 1–12/2019 luvut on oikaistu vastaamaan päivitettyä laskentaa.

OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä varallisuudenhoidosta. Segmentti sisältää OP Yrityspankki Oyj:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.

Luottokanta kasvoi vuodessa 1,2 prosenttia 24,0 miljardiin euroon. Talletuskanta kasvoi vuodessa 17,2 prosenttia 13,1 miljardiin euroon.

Yrityspankin merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen.

Marraskuussa suomalaiset suuryritykset valitsivat OP Yrityspankin Suomen parhaaksi yrityspankiksi Prosperan Corporate Banking 2020 Finland -tutkimuksessa. Lisäksi OP valittiin marraskuussa jälleen vuoden pankiksi Suomessa kansainvälisen The Banker -julkaisun Bank of the Year -arviossa.

Katsauskaudella OP Ryhmä liittyi perustajaosakkaana eurooppalaiseen maksamisen hankkeeseen, European Payments Initiativeen (EPI). EPI:n tavoitteena on luoda yhdenmukainen ja innovatiivinen eurooppalainen maksuratkaisu, josta on tarkoitus tehdä eurooppalaisten kuluttajien ja kauppioiden uusi perusmaksujärjestelmä. Vuonna 2020 OP toi markkinoille uuden OP Yritystalous -palvelun. OP Yritystalous on digitaalinen palvelu, joka auttaa yritysten kassanhallinnassa ja talouden kokonaisvaltaisessa seurannassa. OP laajensi reaaliaikaiset SEPA-pikasiirrot yritysten massamaksamiseen aineistomaksukanavassa ensimmäisenä pankkina Suomessa.

Varainhoidon nettomyynti parani vertailukaudesta ja oli 421 miljoonaa euroa (1). Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat vuodessa 7,1 prosenttia 64,2 miljardiin euroon. Hallinnoitavat varat sisälsivät noin 11 miljardia euroa OP Ryhmään kuuluvien yritysten varoja (11).

OP-Rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi katsauskaudella bruttona noin 115 000:lla 965 000 osuudenomistajaan. OP-Rahastojen Morningstar-luokitus oli 3,15 (3,21).

Sijoittajien mielenkiinto vaihtoehdoihin rahastoihin on kasvanut. Suomen ensimmäinen kehittyvien markkinoiden vaikuttavuusrahasto OP Finnfund Global Impact Fund I tavoittelee myönteisiä vaikutuksia muun muassa ilmastonmuutokseen, ruokaturvaan, sukupuolten tasa-arvoon sekä rahoituksen saatavuuteen. Vaikuttavuusrahaston toinen rahoituskierron päättyi joulukuun alussa, ja se keräsi 58 miljoonaa euroa lisää pääomaa.

Koronaviruspandemian aiheuttama epävarmuus vaikutti Yrityspankkiin erityisesti luottokäynnän ja pääomamarkkinoiden kautta. Pääomamarkkinoiden luottoriskimarginaalit ja volatiliiteetti kasvoivat varsinkin ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Toisaalta kaupankäyntiaktiivisuus kasvoi. Hallinnoitavien varojen määrä

kasvoi vuoden toisella puoliskolla. Koronaviruksen vaikutukset ja taloudellisen toimintaympäristön kehitys heijastuivat palveluiden kysyntään, sijoitusmarkkinoihin ja saamisten arvonalentumisten määrän kehitykseen.

Katsauskauden tulos

Yrityspankin tulos ennen veroja parani 349 miljoonaan euroon (311). Tuotot olivat 707 miljoonaa euroa (655) ja kulut 286 miljoonaa euroa (277). Kulu-tuotto-suhde vahvistui ja oli 40,4 prosenttia (42,3). Korkokate kasvoi 2,9 prosenttia 394 miljoonaan euroon luottokannan kasvun seurauksena. Myös luotonannon marginaalit nousivat.

Yrityspankin nettopalkkiotuotot olivat 153 miljoonaa euroa (125). Muiden nettopalkkiotuottojen kasvu johtuu pääosin OP Ryhmän sisäisten veloitusten muutoksesta.

Yrityspankki-segmentin nettopalkkiotuotot

Milj. €	1–12/ 2020	1–12/ 2019	Muutos, %
Rahastot	112	105	6,8
OmaisuuDENHOITO	17	24	-30,7
Muut	24	-4	791,7
Yhteensä	153	125	22,0

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 19,7 prosenttia 143 miljoonaan euroon. CVA-arvostus heikensi tulosta 19 miljoonaa euroa (-12). Asiakaskaupankäynnin tuotot kasvoivat. Luottoriskimarginaalien kaventuminen kasvatti kaupankäyntivaraston arvostusta erityisesti vuoden ensimmäiseen neljännekseen verrattuna. Vertailukaudesta sijoitustoiminnan nettotuottoja laski 25 miljoonaa euroa johdannaisten arvostusmalleihin tehdyt muutokset.

Kulut kasvoivat 286 miljoonaan euroon (277). Henkilöstökulut laskivat 71 miljoonaan euroon (76). Lakisääteisen työeläkevastuun siirto laski eläkekuluja 11 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 8,2 prosenttia 197 miljoonaan euroon. ICT-kulujen kasvu oli 6 miljoonaa euroa ja EU:n vakaussuorituksen kasvu 2 miljoonaa euroa.

Saamisten arvonalentumiset olivat 53 miljoonaa euroa (51). Saamisten arvonalentumisia kasvattivat katsauskaudella koronaviruspandemian vaikutukset luottokannan laatuun sekä sääntelymuutoksesta johtuva maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Arvonalentumisten kasvuun vaikuttivat lisäksi odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien koronakriisistä johtuvat muutokset ja luottojen siirtyminen eri arvonalentumisvaiheiden välillä. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin katsauskaudella 55 miljoonaa euroa (3). Lopullisten nettoluottotappioiden kasvuun vaikuttivat saamisten uudelleenjärjestelyt. Järjestämättömät saamiset olivat 1,1 prosenttia (0,5) luotto- ja takauskannasta.

Vakuutus

- Tulos ennen veroja oli 348 miljoonaa euroa (373). Lakisääteisen työeläkevastuun siirto paransi tulosta 85 miljoonaa euroa. Sijoitustuottojen lasku heikensi tulosta.
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 1,9 prosenttia ja korvauskulut ilman diskonttokoron muutosta laskivat 3,7 prosenttia.
- Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 84 miljoonaa euroa (331) väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien. Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoihin oli vahinkovakuutuksessa 25 miljoonaa euroa (96) ja henkivakuutuksessa 14 miljoonaa euroa (72).
- Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 87,8 prosenttiin (92,7) ja operatiivinen riskisuhde 61,1 prosenttia (65,1). Operatiivinen toimintakulusuhde oli 26,6 prosenttia (27,7).
- Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat vuodenvaihteesta 4,2 prosenttia 11,3 miljardiin euroon.
- Kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten palveluiden kehittämiseen ja perusjärjestelmä uudistukseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	1 506	1 479	1,9
Korvauskulut	951	1 077	-11,7
Henkivakuutuksen riskiliikkeen kate	26	29	-11,7
Vakuutuskate	582	431	34,9
Henkivakuutuksen nettopalkkiotuotot	106	135	-21,4
Vahinkovakuutuksen nettopalkkiotuotot	-36	-49	27,0
Terveys ja hyvinvointi, nettopalkkiotuotot	7	13	-41,3
Nettopalkkiotuotot	78	99	-21,1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	88	435	-79,8
Muut nettotuotot	8	4	98,5
Tuotot yhteensä	755	969	-22,1
Henkilöstökulut	140	133	4,0
Lakisääteisen työeläkevastuun siirto	-85		
Poistot ja arvonalentumiset	60	71	-15,8
Liiketoiminnan muut kulut	269	269	-0,1
Kulut yhteensä	384	473	-18,9
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-19	-19	-0,4
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-4	-104	-96,9
Tulos ennen veroja	348	373	-6,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,16	1,29	-0,13*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,22	1,36	-0,14*
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde (w), %	87,8	92,7	
Operatiivinen riskisuhde (w), %	61,1	65,1	
Operatiivinen toimintakulusuhde (w), %	26,6	27,7	
Operatiivinen kulusuhde (hv), %	42,1	35,5	

w = vahinkovakuutus, hv = henkivakuutus

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vakuutus-segmentti muodostuu vahinko- ja henkivakuutuksesta sekä terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat Pohjola Vakuutus Oy ja OP-Henkivakuutus Oy sekä Pohjola Sairaala Oy. A-Vakuutus Oy sulautui Pohjola Vakuutus osakeyhtiöön 31.3.2020.

Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten asiointi- ja ostopalvelujen kehittämiseen sekä vahinkovakuutuksen perusjärjestelmä uudistukseen.

Koronaviruspandemia lisäsi kevään ja kesän aikana vahinkoja matka- ja keskeytysvakuutuksissa. Useissa muissa vakuutuslajeissa vahinkomäärä laski yleisen toimeliaisuuden vähennyttyä. Loppuvuodesta vahinkomäärä palautui pandemiaa edeltävälle tasolle. Koronaviruspandemiasta aiheutuneet korvauskulut olivat yhteensä 37 miljoonaa euroa.

Pohjola Sairaala lahjoitti kevään ja kesän aikana henkilökuntansa panosta terveydenhuollon tehtäviin. Pohjola Sairaalan henkilöt ovat auttaneet muun muassa tartuntaketjujen jäljittämässä.

Sijoitusmarkkinat elpivät maaliskuun romahduksen jälkeen. Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt, 11,3 miljardia euroa, olivat 4,2 prosenttia vertailuvuoden lopun tilannetta suuremmat. Sijoitussidonnaisten vakuutusten nettomyynti oli 193 miljoonaa euroa (-275). Henkivakuutuksen takaisinostot pysyivät maltillisella tasolla.

Katsauskauden tulos

Tulos ennen veroja oli 348 miljoonaa euroa (373). Vakuutuskate parani 582 miljoonaan euroon (431). Vahinkovakuutuksen diskonttokorko laskettiin 1,0 prosentista 0,85 prosenttiin, mikä laskee vakuutuskatetta 45 miljoonaa euroa (136). Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan diskonttokoron muutosta vastaava erä näkyi positiivisena arvomuutoksena sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	857	826	3,8
Yritysassiakkaat	649	653	-0,6
Yhteensä	1 506	1 479	1,9

Korvauskulut, ilman diskonttokoron muutosta, laskivat 3,7 prosenttia 906 miljoonaan euroon. Tammi–joulukuussa kirjattiin 119 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (87), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 131 miljoonaa euroa (80). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Korvausmenoa kasvattivat erityisesti koronapandemiaan liittyvät matka- ja yritysten keskeytysvahinkojen korvaukset. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutokset paransivat tulosta 10 miljoonaa euroa, kun vertailukaudella ne heikensivät tulosta 4 miljoonaa euroa.

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta, paransivat vakuutusteknistä katetta 39 miljoonaa euroa (24). Vahinkovakuutuksen operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 61,1 prosenttia (65,1).

Nettopalkkiotuotot laskivat 21,1 prosenttia 78 miljoonaan euroon.

Lakisääteisen työeläkevastuun siirto laskee eläkekuluja 85 miljoonaa euroa. Kulut ilman lakisääteisen työeläkevastuun siirron vaikutusta laskivat 1,0 prosentin 469 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 26,6 prosenttia (27,7).

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde parani 87,8 prosenttiin (92,7). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä diskonttokoron muutosta eivätkä työeläkevastuun siirtoa.

Sijoitustoiminta

Tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	47	217
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	230	389
Jaksotettu hankintameno	-5	1
Henkivakuutuserät*	-154	-161
Diskonttauksen purkautuminen (w)	-21	-27
Osakkuusyhtiöt	-11	17
Sijoitustoiminnan nettotuotot	88	435
Väliaikainen poikkeusmenettely	-4	-104
Yhteensä	84	331

*Sisältää korkohyvitykset asiakkaiden vakuutussäästöille, korkotäydennysten muutokset ja muut vakuutustekniset erät sekä sijoitussidonnaisten ja eriytettyjen taseiden sijoitusten käyvän arvon muutokset.

Tuotot sijoitustoiminnasta, väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien, olivat 84 miljoonaa euroa (331). Sijoitusten myyntivoitot olivat vahinkovakuutuksessa 23 miljoonaa euroa (90) ja henkivakuutuksessa 26 miljoonaa euroa (96).

Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkotäydennyksillä ja korkojohdannaisilla. Henkivakuutuksen lyhytaikaisten korkotäydennysten nettomuutos paransi tulosta 2 miljoonaa euroa (-2). Vakuutusvelan kertyneet korkotäydennykset ilman eriytettyjä taseita olivat katsauskauden lopussa 490 miljoonaa euroa (426). Korkotäydennyksistä 44 miljoonaa euroa (46) oli lyhytaikaisia.

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €*	25	96
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	4,8	8,4
Korkosijoitusten Running Yield, %	1,0	1,3
	31.12.2020	31.12.2019
Sijoituskanta, milj. €	4 102	3 952
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	92	92
A-luokiteltuja saamia, vähintään, %	58	61
Modifioitu duraatio, %	3,5	4,0

*Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisesta vakuutusvelan arvomuutosta.

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja*

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €**	14	72
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	5,0	9,4
Korkosijoitusten Running Yield, %	1,0	1,2
	31.12.2020	31.12.2019
Sijoituskanta, milj. €	3 602	3 619
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	90	88
A-luokiteltuja saamisia vähintään, %	58	64
Modifioitu duraatio, %	3,2	2,9

*ilman eriytettyjä taseita

**Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisen vakuutusvelan arvonmuutos. Sijoitustase ei sisällä eriytettyjä taseita.

Muu toiminta

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019	Muutos, %
Korkokate	-60	-59	-
Nettopalkkiotuotot	9	6	37,7
Sijoitustoiminnan nettotuotot	12	38	-67,5
Liiketoiminnan muut tuotot	744	593	25,4
Tuotot yhteensä	705	578	21,9
Henkilöstökulut	177	148	19,6
Poistot ja arvonalentumiset	138	132	4,8
Liiketoiminnan muut kulut	388	336	15,4
Kulut yhteensä	703	616	14,2
Saamisten arvonalentumiset	1	0	-
Tulos ennen veroja	3	-37	-

Muu toiminta -segmentti sisältää liiketoimintasegmenttejä tukevat toiminnot. Segmenttiin kuuluvat pääosa OP Osuuskunnasta, OP-Palvelut Oy ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkitoiminnot.

Katsauskauden tulos

Muu toiminta -segmentin tulos ennen veroja oli 3 miljoonaa euroa (-37). Tulosta paransi Vallilan kiinteistön myynti ja laski kulujen kasvu. Tuotot kasvoivat 21,9 prosenttia 705 miljoonaan euroon.

Muu toiminta -segmentin korkokate oli -60 miljoonaa euroa (-59). Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 12 miljoonaa euroa (38). Vertailukaudella kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuottoja paransi ennenaikaisesti takaisinmaksetun TLTRO II -rahoituksen (Targeted longer-term refinancing operations) suojauksen purusta syntynyt tulosvaikutus 16 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 25,4 prosenttia 744 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Vallilan kiinteistön myynti ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Kaupasta kirjattiin myyntivoittoa 98 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella. Kiinteistö kirjattiin käyttöoikeusomaisuuseränä taseeseen. IFRS 16 -standardin mukainen käyttöoikeusomaisuuserän arvo oli 138 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 225 miljoonaa euroa.

Muu toiminta -segmentin kulut kasvoivat vertailukaudesta 14,2 prosenttia 703 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 19,6 prosenttia 177 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 4,8 prosenttia 138 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 15,4 prosenttia 388 miljoonaan euroon ICT-kulujen kasvettua 40 miljoonaa euroa.

OP Ryhmän senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan, TLTRO-varainhankinnan sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen keskimarginaali oli joulukuussa 19 korkopistettä (19). Katetut joukkovelkakirjalainat raportoidaan osana Vähittäispankki-segmenttiä.

OP Ryhmän rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. Tammi-joulukuussa laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 8,9 miljardia euroa. Maaliskuussa tukkuvarainhankintamarkkina häiriintyi koronakriisin takia, ja etenkin lyhyessä tukkuvarainhankinnassa rekisteröitiin ajanjakso, jolloin hinnat nousivat voimakkaasti ja eräänä sopimuksia ei pystynyt uusimaan. Vakuudettoman pitkän tukkuvarainhankinnan puolella riskipreemioiden nousu oli myös merkittävän jyrkkää. Toisella vuosineljänneksellä tukkuvarainhankintamarkkina alkoi elpyä selvästi, ja vuoden loppuun mennessä riskipreemiot olivat laskeneet keskuspankkien vahvojen tukitoimien ansiosta jo kriisiä edeltäneelle tasolle.

Tammikuussa laskettiin liikkeeseen 500 miljoonan euron senior non-preferred -joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on 7 vuotta, sekä 1 miljardin euron katettu joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on 8,25 vuotta. Touko- ja kesäkuussa laskettiin liikkeeseen kaksi senior-ehtoista 1 miljardin euron joukkovelkakirjalainaa, joiden maturiteetit ovat 5,25 ja 4 vuotta. Marraskuussa laskettiin liikkeeseen maturiteetiltaan 7 vuoden mittainen 1 miljardin euron senior-ehtoinen joukkovelkakirjalaina sekä 10 vuoden mittainen 1,25 miljardin euron katettu joukkovelkakirjalaina.

Touko- ja kesäkuussa laskettiin lisäksi liikkeeseen kaksi toissijaisen oman pääoman ehtoista joukkovelkakirjalainaa, toinen SEK-määräinen, 3,25 miljardia kruunua, ja toinen EUR-määräinen, 1 miljardia euroa. Toissijaisen oman pääoman ehtoiset lainat ovat maturiteetiltaan 10 vuotta, mutta ne on mahdollista eräännyttää 5 vuoden kuluttua liikkeeseenlaskusta.

Elokuussa lunastettiin ennenaikaisesti takaisin SEK-määräinen 3,5 miljardin kruunun toissijaisen oman pääoman ehtoinen laina, jonka maturiteetti oli 10 vuotta ja eräpäivä 25.8.2025.

Maaliskuussa OP Ryhmä otti EKP:n pankeille tarjoamaa maturiteetiltaan alle vuoden mittaista USD-määräistä rahoitusta 500 miljoonaa dollaria. Lisäksi OP Ryhmä osallistui kesäkuussa Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen sarjaan (TLTRO III) 6,0 miljardilla eurolla. OP Ryhmällä on TLTRO III-rahoitusta yhteensä 8,0 miljardia euroa.

Euroopan keskuspankin neuvosto on muuttanut vuoden 2020 aikana TLTRO III -rahoituksen ehtoja, jotta edistettäisiin pankkien luotonantoa tahoille, joihin koronavirustaudin (COVID-19) leviäminen on vakavimmin vaikuttanut. Muutettujen ehtojen mukaan korko aikavälillä 24.6.2020–23.6.2022 voi olla EKP:n talletuskorko (raportointihetkellä - 0,50 %) miinus 0,50 %, ja tämän jälkeiselle lainan maturiteetille parhaimmillaan EKP:n talletuskorko. Alennettu korko on ehdollinen nettoluotonannon kasvukriteerien täyttymiselle. Lopullinen korko määräytyy vasta TLTRO III -operaation erääntyessä (tai takaisin maksettaessa). Koron muutokset kuvastuvat velan efektiivisessä korossa. OP Ryhmä arvioi täyttävänsä rahoituksen hintaan vaikuttavat nettoluotonannon kasvukriteerit.

Koronakriisistä huolimatta maksuvalmius säilyi vuonna 2020 hyvänä.

Palvelukehittäminen

OP Ryhmä investoi jatkuvasti toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Keskusyhteisö tytäryhtiöineen vastaa OP Ryhmän palvelutoiminnan kehittamisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista.

OP Ryhmän kehittämismenot olivat tammi–joulukuussa 282 miljoonaa euroa (313). Niihin sisältyvät lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Kehittämismenoista 97 miljoonaa euroa (123) on aktivoitu. Yksityiskohtaisempaa tietoa OP Ryhmän investoinneista sisältyy tämän tilinpäätöstiedotteen liiketoimintasegmenttikohtaisiin osioihin.

OP Ryhmä solmi keväällä 2019 viisivuotisen sopimuksen Tata Consultancy Services Ltd:n (TCS) kanssa ICT-palveluiden tuottamisesta. Sopimus kattaa OP Ryhmän käyttämät ICT-infrastruktuuripalvelut kuten keskuskone-, palvelin- ja kapasiteettipalvelut. Lisäksi sopimukseen kuuluvat konesali- ja pilvipalvelut. ICT-infrastruktuuripalveluiden siirto TCS:lle etenee suunnitellusti, ja sen arvioidaan päättyvän helmikuussa 2021.

Henkilöstö

OP Ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 12 604 henkilöä (12 226). Henkilöstöä oli keskimäärin 12 486 (12 376). Vuoden 2020 aikana henkilöstömäärä kasvoi erityisesti kehittämisessä ja riskienhallinnassa.

Henkilöstö katsauskauden lopussa

	31.12.2020	31.12.2019
Vähittäispankki	7 069	7 230
Yrityspankki	899	907
Vakuutus	2 260	2 015
Muu toiminta	2 376	2 074
Yhteensä	12 604	12 226

Katsauskauden aikana OP Ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 282 henkilöä (306). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,3 vuotta (61,8).

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2020 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahostosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely. Tarkemmat tiedot muuttuvasta palkitsemisesta esitetään OP Ryhmän toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä 2020, joka julkaistaan viikolla 10.

OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän tilinpäätöstiedotteeseen yhdisteltiin katsauskauden lopussa yhteensä 137 osuuspankkia (147) ja OP Osuuskunta -konserni. Katsauskaudella osuuspankkien lukumäärää laskivat pankkien sulautumiset.

Köyliön Osuuspankki ja Vampulan Osuuspankki sulautuivat Säkylän Osuuspankkiin 29.2.2020. Sulautumisen yhteydessä Säkylän Osuuspankin toiminimi muuttui Ala-Satakunnan Osuuspankiksi.

Kihniön Osuuspankki sulautui Virtain Osuuspankkiin 29.2.2020, ja tämän jälkeen Virtain Osuuspankki sulautui samana päivänä Ruoveden Osuuspankkiin. Sulautumisten yhteydessä Ruoveden Osuuspankin toiminimi muuttui Ylä-Pirkanmaan Osuuspankiksi.

Kannuksen Osuuspankki sulautui Suomenselän Osuuspankkiin 31.3.2020.

Kesälahden Osuuspankki sulautui Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin 30.4.2020.

Honkilahden Osuuspankki sulautui Euran Osuuspankkiin 31.7.2020.

Parikkalan Osuuspankki ja Simpeleen Osuuspankki sulautuivat Etelä-Karjalan Osuuspankkiin 31.8.2020.

Kalajoen Osuuspankki sulautui Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiin 31.10.2020.

Ruukin Osuuspankki, Vihannin Osuuspankki ja Raahen Seudun Osuuspankki ovat 29.9.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan Ruukin Osuuspankki ja Vihannin Osuuspankki sulautuvat Raahen Seudun Osuuspankkiin. Sulautumisten täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.3.2021. Sulautumisten yhteydessä Raahen Seudun Osuuspankin toiminimi muuttuu Raahentienoon Osuuspankiksi.

Lokalahden Osuuspankki, Taivassalon Osuuspankki ja Lounaisrannikon Osuuspankki ovat 26.11.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan Lokalahden Osuuspankki ja Taivassalon Osuuspankki sulautuvat Lounaisrannikon Osuuspankkiin. Sulautumisten täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.3.2021.

Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki ja Auranmaan Osuuspankki ovat 26.11.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki sulautuu Auranmaan Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 30.4.2021. Sulautumisen yhteydessä Auranmaan Osuuspankin toiminimi muuttuu Osuuspankki Vakka-Auranmaaksi.

Artjärven Osuuspankki ja Länsi-Kymen Osuuspankki ovat 19.1.2021 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Artjärven Osuuspankki sulautuu Länsi-Kymen Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.7.2021.

OP Osuuskunta -konsernin rakenteen yksinkertaistaminen

OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin juridisilla rakennejärjestelyillä yksinkertaistetaan konsernirakennetta, selkeytetään johtamista ja kevennetään kulurakennetta.

A-Vakuutus Oy sulautui Pohjola Vakuutus Oy:öön 31.3.2020.

Kaivokadun PL-hallinto Oy sulautui OP Yrityspankki Oyj:öön 31.10.2020.

OP Co-ride Oy sulautui OP Osuuskuntaan 31.10.2020.

OP-Eläkekassan jäljellä olevien eläkevastuiden siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle on toteutettu 31.12.2020. OP-Eläkekassa tullaan purkamaan selvitystilan kautta vuoden 2021 aikana.

OP Asset Management Execution Services Oy ja OP Varainhoito Oy ovat 27.10.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaisesti OP Asset Management Execution Services Oy sulautuu tytäryhtiösulautumisella OP Varainhoito Oy:öön. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 30.4.2021.

OP Ryhmä suunnittelee rakennejärjestelyä, jossa Pohjola Vakuutus Oy siirrettäisiin OP Yrityspankki Oyj:n omistuksesta OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Suunnitelmasta kerrottiin ensimmäisen kerran vuonna 2014. Lisäksi suunnitellaan OP Yrityspankki Oyj:n Baltiassa olevien tytäryhtiöiden sulautumista OP Yrityspankkiin.

OP Osuuskunnan hallinto

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päätti 30.10.2019 OP Osuuskunnan uuden hallituksen ehdollisesta kokoonpanosta. Hallintoneuvosto vahvisti nimitykset osuuskunnan uusien sääntöjen tultua voimaan 1.1.2020.

Hallitukseen kuuluvat 1.1.2020 alkaen seuraavat jäsenet: Leif Enberg (s. 1954, taloustieteen maisteri, HHJ PJ), Jarna Heinonen (s. 1965, kauppatieteiden tohtori), Jari Himanen (s. 1962, ylioppilasmerkonomi, eMBA), Kati Levoranta (s. 1970, oikeustieteen kandidaatti, MBA), Pekka Loikkanen (s. 1959, kauppatieteiden maisteri), Riitta Palomäki (s. 1957, kauppatieteiden maisteri), Jaakko Pehkonen (s. 1960, ekonomi, kauppatieteiden tohtori), Timo Ritakallio (s. 1962, tekniikan tohtori, oikeustieteen maisteri, MBA), Olli Tarkkanen (s. 1962, oikeustieteen kandidaatti, eMBA) ja Mervi Väisänen (s. 1963, kauppatieteiden maisteri, HHJ PJ).

Hallitus valitsi vuoden 2020 alussa puheenjohtajakseen Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajakseen Jarna Heinosen. Lisäksi hallitus on valinnut keskuudestaan puheenjohtajat, varapuheenjohtajat ja muut jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto nimitti 10.6.2020 tekniikan tohtori Tero Ojanperän (s. 1966) OP Osuuskunnan hallituksen jäseneksi 1.7.2020 alkaen. Hallitukseen kuuluu 11 jäsentä 1.7.2020 alkaen.

Hallintoneuvosto valitsi 18.11.2020 kaikki hallituksen jäsenet jatkamaan toimikaudella 1.1.–31.12.2021. Lisäksi hallitus valitsi 15.12.2020 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen. Hallituksen valiokuntien kokoonpanoihin ei tullut muutoksia.

OP Ryhmän keskusyhteisön (OP Osuuskunta) varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 19.3.2020.

Hallintoneuvostoon valittiin seuraavat erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet uudelleen vuonna 2021 päättyväksi toimikaudeksi: toimitusjohtaja Mika Helin ja restonomi, MBA Mervi Hinkkanen.

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi vuonna 2021 päättyväksi toimikaudeksi valittiin hankintapäällikkö Päivi Hakasuo, professori Juha-Pekka Junttila, jatko-opiskelija Päivi Kujala, toimitusjohtaja Pekka Lehtonen, toimitusjohtaja Sirpa Leppäkoski, Senior Manager Anssi Mäkelä, toimitusjohtaja Ulf Nylund, maatilayrittäjä Johanna Pättiniemi, kehitysjohtaja Tiina Rajala, yrittäjä Timo Syrjälä ja toimitusjohtaja Pauliina Takala.

Hallintoneuvostossa oli vuoden lopussa yhteensä 33 jäsentä.

Järjestäytymiskokouksessaan hallintoneuvosto valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajiston. Puheenjohtajana jatkaa hallintojohtaja Annukka Nikola ja varapuheenjohtajina professori Markku Sotarauta sekä toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Tilintarkastajaksi tilikaudeksi 2020 valittiin varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päivastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

Osuuskunnan kokous 19.3.2020 päätti keskusyhteisön sääntöjen muuttamisesta. Keskeinen muutos oli, että hallintoneuvoston paikkajako määräytyy jatkossa siten, että jokaisella OP-liitolla on kuusi paikkaa keskusyhteisön hallintoneuvostossa.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

OP Osuuskunta myy tytäryhtiönsä Checkout Finland Oy:n koko osakekannan Paytrail Oy:lle. Kauppakirja osapuolten välillä on allekirjoitettu 4.1.2021. Yrityskaupan on tarkoitus toteutua kevään 2021 aikana, mikäli kaupalle saadaan Finanssivalvonnan hyväksyntä.

OP Ryhmä maksoi Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2019 Tuotto-osuuksien haltijoille 8.2.2021. OP Ryhmä noudattaa voitonjaossaan EKP:n päivitettyä suositusta, joka on voimassa vähintään 30.9.2021 saakka ja koskee myös vuoden 2020 Tuotto-osuuksien korkoja. Voimassa olevan suosituksen perusteella Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2020 voidaan maksaa aikaisintaan lokakuussa 2021, ellei EKP myöhemmin kuluvana vuonna pidennä suosituksen voimassaoloa tai muuta sen sisältöä. Maksuaikataulusta tiedotetaan tarkemmin siinä vaiheessa, kun se on EKP:n suositusten puitteissa mahdollista.

Vuoden 2021 näkymät

Koronavirustartunnat lisääntyivät syksyllä useimmissa maissa. Tämän seurauksena kesällä alkanut talouden elpyminen kangerteli, mutta vaikutukset talouteen olivat vuoden lopulla aiempaa vähäisempiä ja kohdistuivat palvelusektoriin. Talouden elpyminen jatkuu koronapandemian talttumisen mahdollistamassa tahdissa. Rahoitusmarkkinoilla odotukset ovat myönteisiä. Keskuspankkien politiikka rauhoittaa markkinoita ja pitää korot matalina.

Koronapandemia pitää yhä yllä epävarmuutta talouden näkymistä. Pandemiakehityksen äkillinen paheneminen vaikuttaisi OP Ryhmään kolmella tavalla: epävarmuus lisääntyisi rahoitus- ja sijoitusmarkkinoilla sekä taloudessa, asiakkaiden taloudellisten vaikeuksien lisääntyminen kasvattaisi luottoriskiä sekä vähentäisi palveluiden kysyntää ja lisäksi paheneva tautitilanne voisi vaikeuttaa OP Ryhmän oman toiminnan tehokasta toteuttamista.

Koronaviruspandemia aiheuttaa epävarmuutta saamisten arvonalentumisten määrään ja sijoitustoiminnan tuottoihin. OP Ryhmän vuoden 2021 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan pienemmäksi kuin vuoden 2020 tulos.

Kaikki tässä tilinpäätöstiedotteessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$
Tuotot sijoitustoiminnasta	Sijoitustoiminnan nettotuotot + Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)
Luottokanta	Tase-erä Saamiset asiakkailta
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Saamisten arvonalentumiset x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$
Talletukset	Tase-erän Velat asiakkaille sisältämät talletukset
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Saamiset asiakkailta (taseen ja taseen ulkopuoliset erät)}} \times 100$
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	$\frac{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella}}{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset katsauskaudella}} \times 100$
Vahinkovakuutus:	
Operatiivinen vahinkosuhte, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset ja yrityskauppojen yhteydessä syntyneiden aineettomien erien poistot}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	Operatiivinen vahinkosuhte + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhte + operatiivinen toimintakulusuhde

Operatiivinen riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset	x 100
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	Liikekulut ja korvausten selvittelykulut Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset	x 100
Henkivakuutus:		
Operatiivinen kulusuhde, %	Kulut yhteensä Kuormitustulo + hallinnointipalkkioiden palautus	x 100
Erillislaskentaan perustuvat tunnusluvut		
Vakavaraisuussuhde, %	Omat varat yhteensä Kokonaisriski	x 100
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	Ensisijainen pääoma (Tier 1) Kokonaisriski	x 100
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	Ydinpääoma (CET1) Kokonaisriski	x 100
Solvenssisuhde, %	Omat varat Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)	x 100
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	Ensisijainen pääoma (T1) Vastuiden määrä	x 100
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	Likvidit varat Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa	x 100
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	Pysyvä varainhankinta Pysyvän varainhankinnan vaade	x 100
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde*	Ryhmittymän omat varat yhteensä Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	x 100
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	Järjestämättömät saamiset (netto)** Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa	x 100
Ongelmasaamiset luotto- ja takauskannasta, %	Ongelmasaamiset (netto)*** Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa	x 100
Terveet lainanhoitojoustosaamiset luotto- ja takauskannasta, %	Terveet lainanhoitojoustosaamiset (netto)*** Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa	x 100

Terveet lainanhoitajustosaamiset ongelmasaamisista, %	Terveet lainanhoitajustosaamiset (netto)***	x 100
	Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa	
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	Tappiota koskeva vähennyserä, joka kohdistuu tase-erään saamiset asiakkailta	x 100
	Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa	
Luotto- ja takaukanta	Luottokanta + takaukanta	

*Rava-suhdeluvussa on huomioitu siirtymäsäännökset.

**Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin saamiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja. Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista.

***Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin tai terveisiin saamiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja. Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitajustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajusto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamiksiksi.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen tulos

Milj. €	1–12/2020	1–12/2019	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	1 506	1 478	1,9
Korvauskulut	1 028	1 060	-3,0
Liikekulut	293	311	-5,6
Vakuutustekninen kate	184	107	71,6
Diskonttokoron lasku	-45	-136	-
Sijoitustuotot ja -kulut	99	307	-67,6
Muut tuotot ja kulut	79	-23	-
Tulos ennen veroja	318	255	25,0
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	-4	-65	-
Tulos ennen veroja	314	190	65,4

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Vakavaraisuustaulukot

Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €

	31.12.2020	31.12.2019
OP Ryhmän oma pääoma	13 112	12 570
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-498	-237
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-203	-141
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	12 410	12 192
Aineettomat hyödykkeet	-391	-630
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-93	-76
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-126	-142
Ennakoitu voitonjako ja edellisen tilikauden maksamaton voitonjako	-95	-97
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-413	-428
Ydinpääoma (CET1)	11 293	10 819
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	40	60
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	40	60
Ensisijainen pääoma (T1)	11 333	10 879
Debentuurilainat	1 599	806
Toissijainen pääoma (T2)	1 599	806
Omat varat yhteensä	12 933	11 685

Kokonaisriski, milj. €

	31.12.2020	31.12.2019
Luotto- ja vastapuoliriski	54 522	49 216
Standardimenetelmä (SA)	4 562	4 101
Valtio- ja keskuspankkivastuut	347	304
Luottolaitosvastuut	9	8
Yritysvastuut	3 068	2 646
Vähittäisvastuut	1 026	1 069
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	32	22
Muut	80	52
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	49 960	45 115
Luottolaitosvastuut	1 029	1 023
Yritysvastuut	26 461	25 580
Vähittäisvastuut	14 295	10 320
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	7 036	6 898
Muut	1 140	1 293
Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	1 096	1 309
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	3 964	4 232
Vastuun arvonoikaus (CVA)	138	191
Muut riskit		11
Kokonaisriski yhteensä	59 720	54 959
EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat		505
Kokonaisriski sisältäen riskipainolattiat	59 720	55 464

Suhdeluvut, %	31.12.2020	31.12.2019
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,9	19,5
Tier1-vakavaraisuussuhde	19,0	19,6
Vakavaraisuussuhde	21,7	21,1

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöstä, %	31.12.2020	31.12.2019
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,9	19,5
Tier1-vakavaraisuussuhde	18,9	19,5
Vakavaraisuussuhde	21,6	21,0

Pääomavaatimus, milj. €	31.12.2020	31.12.2019
Omat varat	12 933	11 685
Pääomavaatimus	8 213	8 068
Puskuri pääomavaatimuksiin	4 719	3 617

Pääomavaatimus 13,8 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 1,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 2,25 prosenttia (vertailuvuonna 2,0) ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2020	31.12.2019
Ensisijainen pääoma (T1)	11 333	10 879
Vastuut yhteensä	144 799	131 504
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,8	8,3

Velkaantuneisuutta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) esitetään Komission delegoidun asetuksen mukaisesti. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on kolme prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu katsauskauden lopun luvuilla.

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2020	31.12.2019
OP Ryhmän omat pääomat	13 112	12 570
Pääomalainat ja debentuurilainat	1 640	866
Muut omiin varoihin sisällytettävät toimialakohtaiset erät	-331	-349
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 147	-1 393
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot*	623	720
Suunniteltu voitonjako ja edellisen tilikauden maksamaton voitonjako	-95	-97
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät**	-184	-150
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-387	-402
Ryhmittymän omat varat yhteensä	13 231	11 766
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade***	7 284	7 132
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade*	1 508	1 386
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	8 791	8 518
Ryhmittymän vakavaraisuus	4 439	3 248
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	150	138

* Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden mukaiset arvostuserot ja arvio SCR:sta

** Eläkevastuun ylläate, käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

*** Kokonaisriski x 13,8 %, vertailuvuonna 14,5 %

Luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset.

TAULUKKO-OSA

Tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
Korkokate	2	1 284	1 241	324	318
Vakuutuskate	3	572	421	95	9
Nettopalkkiotuotot	4	931	936	252	257
Sijoitustoiminnan nettotuotot	5	184	530	153	257
Liiketoiminnan muut tuotot		132	53	11	12
Tuotot yhteensä		3 103	3 181	835	854
Henkilöstökulut		715	781	120	208
Poistot ja arvonalentumiset		273	278	77	88
Liiketoiminnan muut kulut	6	852	844	228	242
Kulut yhteensä		1 839	1 903	425	538
Saamisten arvonalentumiset	7	-225	-87	-42	-51
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-251	-249	-61	-63
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-3	-105	-48	-40
Tulos ennen veroja		785	838	259	161
Tuloverot		144	168	34	34
Tilikauden tulos		641	670	225	128
Jakautuminen:					
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta		641	663	229	128
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		0	6	-4	0
Yhteensä		641	670	225	128

Laaja tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
Tilikauden tulos		641	670	225	128
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		-47	15	-32	45
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta		81	62	68	-87
Rahavirran suojauksesta		78	135	13	-91
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		5	108	43	45
Muuntoerot					0
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		9	-3	6	-9
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käypään arvoon arvostamisesta		-16	-12	-14	17
Rahavirran suojauksesta		-16	-27	-3	18
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-1	-22	-9	-9
Tilikauden laaja tulos		734	926	299	58
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:					
Omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		734	920	302	58
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		0	6	-4	0
Yhteensä		734	926	299	58

Tase

Milj. €	Lite	31.12.2020	31.12.2019
Käteiset varat		21 827	11 988
Saamiset luottolaitoksilta		306	246
Johdannaissopimukset	16	5 215	4 824
Saamiset asiakkailta		93 644	91 463
Sijoitusomaisuus		23 562	23 509
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat		11 285	10 831
Aineettomat hyödykkeet		1 311	1 406
Aineelliset hyödykkeet		633	524
Muut varat		2 236	1 684
Verosaamiset		188	235
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät			314
Varat yhteensä		160 207	147 024
Velat luottolaitoksille		8 086	2 632
Johdannaissopimukset		3 424	3 316
Velat asiakkaille		73 422	68 289
Vakuutusvelka	8	9 374	9 476
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9	11 323	10 862
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10	34 706	34 369
Varaukset ja muut velat		3 431	3 163
Verovelat		1 069	1 050
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		2 261	1 290
Myytäväinä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat			6
Velat yhteensä		147 095	134 454
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		212	209
Tuotto-osuudet		2 962	3 029
Käyvän arvon rahasto	11	382	251
Muut rahastot		2 172	2 185
Kertyneet voittovarot		7 248	6 730
Määräysvallattomien omistajien osuus		137	166
Oma pääoma yhteensä		13 112	12 570
Velat ja oma pääoma yhteensä		160 207	147 024

Oman pääoman muutoslaskelma

Mlj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot				
Oma pääoma 1.1.2019	3 241	7	2 183	6 157	11 588	154	11 742	
Tilikauden laaja tulos		244		675	920	6	926	
Tilikauden tulos				663	663	6	670	
Muut laajan tuloksen erät		244		12	256		256	
Voitonjako				- 94	- 94	- 9	-104	
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	- 3				- 3		-3	
Rahastosiirrot			2	- 2				
Muut				- 6	- 6	15	9	
Oma pääoma 31.12.2019	3 238	251	2 185	6 730	12 404	166	12 570	

Mlj. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot				
Oma pääoma 1.1.2020	3 238	251	2 185	6 730	12 404	166	12 570	
Tilikauden laaja tulos		131		604	734	0	734	
Tilikauden tulos				641	641	0	641	
Muut laajan tuloksen erät		131		- 38	93		93	
Voitonjako				- 98	- 98	-11	-109	
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	- 64				- 64		-64	
Rahastosiirrot			- 14	14				
Muut				-1	- 1	-18	-20	
Oma pääoma 31.12.2020	3 174	382	2 172	7 248	12 975	137	13 112	

Rahavirtalaskelma

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	641	670
Oikaisut kauden tulokseen	111	126
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 878	-4 266
Saamiset luottolaitoksilta	-11	43
Johdannaissopimukset	-35	-25
Saamiset asiakkailta	-2 287	-4 418
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	-8	254
Sijoitusomaisuus	-128	131
Muut varat	-410	-250
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	10 247	325
Velat luottolaitoksille	5 660	-2 347
Johdannaissopimukset	-305	13
Velat asiakkaille	4 829	2 177
Vakuutusvelka	0	-25
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitus sopimuksista	98	262
Varaukset ja muut velat	-34	246
Maksetut tuloverot	-89	-116
Saadut osingot	44	76
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	8 077	-3 185
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä		
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	193	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-131	-168
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	444	50
B. Investointien rahavirta yhteensä	506	-118
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, muutos	978	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, muutos	68	3 650
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	78	480
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-142	-485
Maksetut osingot ja osuus pääoman korot	0	-94
Vuokrasopimusvelat	-34	-19
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	948	3 533
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	9 530	230
Rahavarat tilikauden alussa	12 168	12 423
Valuuttakurssien muutosten vaikutus*	357	-485
Rahavarat tilikauden lopussa	22 055	12 168
Saadut korot	1 778	1 987
Maksetut korot	-552	-612
Rahavarat		
Käteiset varat	21 827	11 988
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	229	180
Yhteensä	22 055	12 168

* Valuuttakurssien muutosten vaikutus esitetään rahavarojen muutoksissa kun ne aiemmin esitettiin rahoituksen rahavirrassa. Vertailuvuosi on oikaistu vastaamaan nykyistä esittämistapaa.

Segmenttiraportointi

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos tammi-joulukuu 2020, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkokate	925	394	-1	-60	27	1 284
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja		-25		25		
Vakuutuskate			582		-10	572
Nettopalkkiotuotot	698	153	78	9	-6	931
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2	143	88	12	-61	184
Liiketoiminnan muut tuotot	29	17	9	744	-667	132
Tuotot yhteensä	1 653	707	755	705	-717	3 103
Henkilöstökulut	412	71	55	177	0	715
Poistot ja arvonalentumiset	60	18	60	138	-3	273
Liiketoiminnan muut kulut	680	197	269	388	-683	852
Kulut yhteensä	1 152	286	384	703	-686	1 839
Saamisten arvonalentumiset	-172	-53	0	1	0	-225
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-214	-18	-19		0	-251
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			-4	0	0	-3
Tulos ennen veroja	115	349	348	3	-31	785
Tulos tammi-joulukuu 2019, milj. €						
Korkokate	922	383	-12	-59	7	1 241
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	1	-3	-11	13		
Vakuutuskate			431		-10	421
Nettopalkkiotuotot	708	125	99	6	-3	936
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-17	119	435	38	-46	530
Liiketoiminnan muut tuotot	43	27	16	593	-626	53
Tuotot yhteensä	1 657	655	969	578	-678	3 181
Henkilöstökulut	426	76	133	148	-1	781
Poistot ja arvonalentumiset	55	20	71	132	0	278
Liiketoiminnan muut kulut	692	182	269	336	-635	844
Kulut yhteensä	1 172	277	473	616	-635	1 903
Saamisten arvonalentumiset	-36	-51	0	0	0	-87
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-214	-16	-19		0	-249
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			-104		-1	-105
Tulos ennen veroja	235	311	373	-37	-43	838

Tase 31.12.2020, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	63	224	0	21 540		21 827
Saamiset luottolaitoksilta	20 668	103	1 653	11 845	-33 965	306
Johdannaissopimukset	722	5 144	341	209	-1 199	5 215
Saamiset asiakkailta	69 362	24 701	0	495	-915	93 644
Sijoitusomaisuus	676	494	9 597	19 053	-6 257	23 562
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			11 285			11 285
Aineettomat hyödykkeet	35	207	782	291	-3	1 311
Aineelliset hyödykkeet	341	4	130	165	-9	633
Muut varat	278	588	979	627	-235	2 236
Verosaamiset	91	2	10	45	40	188
Varat yhteensä	92 237	31 467	24 777	54 270	-42 543	160 207
Velat luottolaitoksille	11 117	564		28 709	-32 303	8 086
Johdannaissopimukset	425	4 082	2	192	-1 278	3 424
Velat asiakkaille	59 436	13 118		3 221	-2 352	73 422
Vakuutusvelka			9 374		0	9 374
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			11 323			11 323
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 932	855		21 207	-1 288	34 706
Varaukset ja muut velat	903	774	682	1 254	-183	3 431
Verovelat	496	4	176	395	-1	1 069
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-6		380	2 294	-407	2 261
Velat yhteensä	86 302	19 396	21 937	57 271	-37 811	147 095
Oma pääoma						13 112

Tase 31.12.2019, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	71	19	1 506	11 891	-1 499	11 988
Saamiset luottolaitoksilta	12 785	130	23	9 577	-22 269	246
Johdannaissopimukset	507	4 384	379	468	-913	4 824
Saamiset asiakkailta	67 985	24 502	0	95	-1 118	91 463
Sijoitusomaisuus	316	1 006	9 798	17 626	-5 236	23 509
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			10 831			10 831
Aineettomat hyödykkeet	43	221	791	354	-3	1 406
Aineelliset hyödykkeet	355	2	134	43	-11	524
Muut varat	247	376	869	407	-216	1 684
Verosaamiset	103	4	45	39	42	235
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät				314		314
Varat	82 411	30 645	24 376	40 814	-31 223	147 024
Velat luottolaitoksille	8 965	757		15 511	-22 601	2 632
Johdannaissopimukset	323	3 657	109	195	-968	3 316
Velat asiakkaille	54 434	11 290		4 664	-2 100	68 289
Vakuutusvelka			9 476			9 476
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			10 862			10 862
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 574	1 441		21 449	-94	34 369
Varaukset ja muut velat	642	801	767	1 120	-167	3 163
Verovelat	483	5	201	363	-1	1 050
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-18	9	380	1 314	-395	1 290
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat				6		6
Velat	76 403	17 960	21 795	44 622	-26 326	134 454
Oma pääoma						12 570

Liitetaulukot

1. Laatumisperiaatteet
2. Korkokate
3. Vakuutuskate
4. Nettopalkkiotuotot
5. Sijoitustoiminnan nettotuotot
6. Liiketoiminnan muut kulut
7. Saamisten arvonalentumiset
8. Vakuutusvelka
9. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista
10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
11. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
12. Annetut vakuudet
13. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
14. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
15. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
16. Johdannaissopimukset
17. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma
18. Lähipiiritapahtumat

Liite 1. Laatu- ja riskiperiaatteet

Tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 -standardin Osavuositarkastukset ja vuoden 2019 tilinpäätöksessä esitettyjen laatu- ja riskiperiaatteiden mukaan.

Tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton. Kaikki tilinpäätöstiedotteen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Tilinpäätöstiedote on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen tilinpäätöstiedote on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

1. Johdon harkintaa edellyttävät laatu- ja riskiperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstiedotetta laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatu- ja riskiperiaatteiden soveltamisessa. Tilinpäätöstiedotteen laadinnassa johdon harkintaa on käytetty erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Odotettavissa olevat luottotappiot

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, muun muassa:

- oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivätoimille luotoille (valmiusluotot)
- käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen
- esimerkiksi koronaviruspandemian takia tiettyyn toimialaan kohdistetut johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset
- vakuuden maantieteellisen sijainnin perusteella tehdyt johdon harkintaan perustuvat vakuusarvon alennukset.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, muun muassa:

- henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Ryhmän luottoriskiprosessiin
- sen ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan ECL-malleja käyttäen ilman johdon harkintaa, paitsi jos kyseessä on vaiheessa 3 oleva suuri yritysvastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä.

Muilla kuin edellä esitetyin osin odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan sisältyvä johdon harkinta ja arviot sisältyvät vuoden 2019 tilinpäätökseen.

Liitetiedossa 7 Saamisten arvonalentumiset kerrotaan tehdyistä valinnoista koronakriisin aikana odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet:

Liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta, ja aina, kun esiintyy jokin viite siitä, että testauksessa käytetty rahavirtayksikön arvo saattaa olla alentunut. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja niiden nykyarvon laskennassa käytettävästä diskonttauskoron tasosta. Testauksen piiriin sisältyy liikearvo yhteensä 631 miljoonaa euroa ja tuotemerkkien arvoa 162 miljoonaa euroa. Katsauskaudella liikearvot ja taloudellista vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet testattiin. Koronakriisistä huolimatta odotukset tulevaisuuden kassavirroista eivät ole olennaisesti muuttuneet, joten testauksen perusteella arvonalentumisia ei kirjattu.

2. Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

OP Ryhmässä sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OP Ryhmän sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla

luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun on todennäköistä, ettei asiakas maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti ilman, että OP Ryhmä turvautuu toimiin (esim. vakuuden realisointiin), tai viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178.

OP Ryhmä otti käyttöön vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeistuksen maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta (Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti: EBA/GL/2016/07 ja EBA/RTS/2016/06). Ohjeistuksella harmonisoidaan eurooppalaisten pankkien käyttämä asiakkaiden maksukyvyttömyyden määritelmä. Ohjeistuksen mukainen prosessi tunnistaa maksukyvyttömyyksiä aikaisempaa herkemmin mm. epätodennäköisen takaisinmaksun kriteerien perusteella, joita ovat esimerkiksi julkinen maksuhäiriö tai myönnetty lainanhoitojousto, jossa lainan nykyarvo pienenee enemmän kuin 1 prosentin. Ohjeistus myös laajentaa henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden velallisen kaikkiin luottovelvoitteisiin, kun merkittävä osa (20 %) henkilöasiakkaan vastuista on maksukyvyttömiä. Lisäksi yli 90 päivää eräänntyneille vastuille asetettua olennaisuusrajaa on madallettu vähittäisvastuissa 100 euroon ja 1 prosenttiin sopimuksen tai asiakkaan taseen vastuista ja muissa kun vähittäisvastuissa 500 euroon ja 1 prosenttiin sopimuksen tai asiakkaan taseen vastuista.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää ja sen jälkeinen 6–12 kuukauden koeaika on päättynyt.

OP Ryhmä soveltaa EBA:n ohjeistuksen ns. kaksivaiheista käyttöönottoa, jossa ensimmäisessä vaiheessa muutettiin maksukyvyttömyyden määritelmä vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, ja myöhemmin toisessa vaiheessa kalibroidaan luottoriskiparametrit. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto lisäsi maksukyvyttömiä vastuiden määrää ja siten siirtoja arvonalentumisvaiheeseen 3. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä kasvoi 44 miljoonaa euroa ja se kirjattiin kirjanpidollisen arvion muutoksena tulosvaikutteisesti. Saamisten arvonalentumiset esitetään liitetiedossa 7.

3. Saamistodistusten odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta

OP Ryhmä käytti saamistodistusten odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa kahta toisistaan erillistä mallia. Ensimmäisenä mallina käytettiin Bloombergin mallia, ja niille joukkovelkakirjalainoille, joita Bloombergin malli ei ECL:n kullakin määrittäytshetkellä tukenut, käytettiin OP Ryhmän omaa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

OP Ryhmä on luopunut Bloombergin mallin käytöstä 30.6.2020 ja siirtynyt käyttämään vain omaa luottoluokituksiin perustuvaa mallia. Mallissa käytetään ulkoisia luottoluokituksia ja niiden puuttuessa OP Ryhmän sisäisiä. OP Ryhmän luottoluokituksiin perustuvassa mallissa pystytään paremmin huomioimaan vakuudet LGD-komponentissa ja varmistumaan saamistodistuksen oikea-aikaisesta siirrosta eri arvonalentumisvaiheisiin. Lisäksi laskentaprosessi yhdenmukaistuu ja nopeutuu. Mallin muutoksella ei ollut olennaista vaikutusta saamistodistusten odotettavissa olevien luottotappioiden määrään.

4. Vallilan kiinteistön myynti

OP Ryhmä luokitteli Vallilan kiinteistön vuoden 2019 kolmannella vuosineljänneksellä myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi. Vallilan kiinteistö käsittää Helsingin Vallilassa sijaitsevan korttelin, joka valmistui kokonaisuudessaan vuonna 2017.

OP Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunta myi 31.1.2020 Vallilan kiinteistön eteläkorealais-suomalaiselle sijoittajaryhmälle, johon kuuluvat Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, NH Investment & Securities (NHIS) ja Shinhan Investment Corp. Kaupan arvo oli 480 miljoonaa euroa. Kiinteistön myynti paransi OP Ryhmän CET1-vakavaraisuutta 0,2 %-yksikköä. Kaupasta kirjattiin 96 miljoonan euron myyntivoitto OP Ryhmän vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseen. Myyntivoitosta 98 miljoonaa euroa kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin, ja lisäksi kaupasta kirjattiin kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. Myyntivoitto kirjattiin kokonaisuudessaan Muu toiminta -segmentille.

OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, ja kiinteistö kirjattiin käyttöoikeusomaisuuserän taseeseen. IFRS 16 -standardin mukainen käyttöoikeusomaisuuserän arvo oli 138 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 225 miljoonaa euroa.

5. ECL-mallien ja parametrien muutokset

OP Ryhmä päivitti marraskuussa kahden LGD-mallin parametrin eli vakuudettoman palautusosuuden sekä toipumisosuuden estimaatteja. Arvonalentumisvaiheen 1 ja 2 toipumisosuutta päivitettiin uuden ensimmäisellä vuosineljänneksellä käyttöönotetun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisen aineiston perusteella. Arvonalentumisvaiheen 3 vakuudettoman palautusosuuden sekä toipumisosuuden estimaatit muutettiin ajasta riippuvaisiksi siten, että ne laskevat maksukyvyttömyys- tai perintäajan

kasvaessa. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä kasvoi 17 miljoonaa euroa, ja se kirjattiin kirjanpidollisen arvion muutoksena tulosvaikutteisesti.

OP Ryhmä päivitti joulukuussa yritysvastuiden lifetime PD -mallia mm. uuden ensimmäisellä vuosineljänneksellä käyttöön otetun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisen aineiston perusteella. Lisäksi tarkennettiin mallin segmentointia ja muutettiin makrotaloudellisiksi selittäviksi tekijöiksi BKT ja reaalikorko (aiemmin suurille yrityksille BKT ja 12 kk Euribor ja muille yrityksille investoinnit). Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä laski 12 miljoonaa euroa, ja se kirjattiin mallimuutoksena tulosvaikutteisesti.

Lisäksi joulukuussa on huomioitu henkilöasiakkaiden luottoluokitusmallin kalibroinnin vaikutus uuden ensimmäisellä vuosineljänneksellä käyttöön otetun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisen aineiston perusteella. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä kasvoi 28 miljoonaa euroa, ja se kirjattiin kirjanpidollisen arvion muutoksena tulosvaikutteisesti.

Liite 2. Korkokate

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta				
Korot	1	2	0	1
Negatiiviset korot	43	21	17	4
Yhteensä	44	24	17	5
Saamiset asiakkailta				
Lainat	1 254	1 225	314	315
Rahoitusleasingsaamiset	30	28	8	6
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	0		0
Negatiiviset korot	22	10	7	3
Yhteensä	1 307	1 263	329	324
Saamistodistukset				
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1	1	0	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	62	81	14	19
Jaksotettu hankintameno	3	10	1	2
Yhteensä	66	92	15	21
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-128	-133	-35	-54
Rahavirran suojaus	49	52	12	13
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	-3	6	-7	-2
Muut		0		14
Yhteensä	-83	-75	-29	-29
Muut	10	6	3	2
Yhteensä	1 344	1 310	335	324
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille				
Korot	3	6	0	-1
Negatiiviset korot	68	59	23	13
Yhteensä	71	65	23	13
Velat asiakkaille				
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	55	69	7	15
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	0	1	0	0
Muut	53	46	15	12
Yhteensä	53	47	15	12
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-267	-260	-69	-68
Muut	-87	-115	-12	-28
Yhteensä	-354	-375	-81	-96
Muut	6	5	1	2
Yhteensä	58	60	13	7
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	1 286	1 250	321	317
Suojaavat johdannaiset	96	-1	-12	-203
Suojauskohteiden arvonmuutokset	-99	-7	14	204
Korkokate yhteensä	1 284	1 241	324	318

Liite 3. Vakuutuskate

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	1 499	1 484	259	263
Jälleenvakuuttajien osuus	7	-2	3	-3
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-8	-14	127	119
Jälleenvakuuttajien osuus	-1	0	-11	-7
Yhteensä	1 497	1 468	378	371
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-954	-1 017	-249	-242
Jälleenvakuuttajien osuus	27	21	11	5
Korvausvastuun muutos	-24	-79	-47	-124
Jälleenvakuuttajien osuus	8	2	4	-7
Yhteensä	-943	-1 073	-282	-369
Vahinkovakuutuksen muut erät	-7	-4	-5	0
Henkivakuutuksen riskiliike	26	29	4	7
Vakuutuskate yhteensä	572	421	95	9

Liite 4. Nettopalkkiotuotot

Tammil-joulukuu 2020, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	10-12/2020
Palkkiotuotot							
Luotonanto	92	47		5	-1	144	36
Talletukset	1	3		0	0	3	1
Maksuliike	357	43		15	-99	316	87
Arvopapereiden välitys	9	27			-8	27	7
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	11		0	0	11	3
Rahastot	38	211	0	0	-99	150	40
Omaisuudenhoito	38	27		0	-13	52	20
Lainopilliset palvelut	23	0			0	23	7
Takaukset	8	12		0	0	21	6
Asunnonvälitys	72					72	19
Vakuutusten välitys	94		23		-67	50	7
Henkivakuutuksen kuorimitustulo			90			90	25
Sijoitussidonnaisten hallinnointipalkkioiden palautus			82			82	22
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			13		0	12	3
Yhteensä	732	381	207	21	-287	1 054	284
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	1		0	0	1	1
Maksuliike	26	6	1	3	-11	25	7
Arvopapereiden välitys		12	0	0	-1	11	3
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	2		0	-2	0	0
Rahastot		100	0		-99	0	0
Omaisuudenhoito		9	0	1	0	10	3
Takaukset		0			0	0	0
Vakuutusten välitys	-7		117		-61	49	13
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			5		0	4	1
Muut	16	98	0	7	-100	21	4
Yhteensä	34	228	122	12	-274	123	32
Nettopalkkiotuotot yhteensä	698	153	85	9	-13	931	252

Tammi-joulukuu 2019, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	10-12/2019
Palkkiotuotot							
Luotonanto	102	46	0	5	-1	152	36
Talletukset	1	2		0	0	3	1
Maksuliike	370	44		14	-126	303	80
Arvopapereiden välitys	4	21		0	-4	21	6
Arvopapereiden liikkeeseenlasku		6		0	0	6	2
Rahastot	34	210	0	0	-96	148	39
Omaisuudenhoito	34	36	29	0	-20	81	50
Lainopilliset palvelut	23	0			0	24	6
Takaukset	8	12		0	0	20	5
Asunnonvälitys	74				0	74	18
Vakuutusten välitys	113		24		-86	50	7
Henkivakuutuksen kuormitustulo			91			91	22
Sijoitussidonnaisten hallinnointipalkkioiden palautus			83			83	24
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			22		-1	20	3
Yhteensä	763	378	249	20	-334	1 075	299
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	0		0	0	1	0
Maksuliike	24	5	1	3	-11	22	8
Arvopapereiden välitys		14	0	0	-4	10	3
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	2		0	0	2	0
Rahastot		105			-97	8	2
Omaisuudenhoito		11	0	1	0	12	4
Vakuutusten välitys	-9		140		-86	45	15
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			8			8	2
Muut	39	116	0	8	-132	31	10
Yhteensä	55	253	150	13	-331	139	43
Nettopalkkiotuotot yhteensä	708	125	99	6	-3	936	257

Maksuliikkeen palkkiotuotot on oikastu vastaamaan nykyistä seurantaa.

Liite 5. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	50	68	11	15
Muut tuotot ja kulut	-14	0	-15	1
Myyntivoitot ja -tappiot	22	115	6	44
Valuutta-arvostusvoitot ja -tappiot	-26	7	-13	-14
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset*	5	2	17	0
Yhteensä	37	192	6	46
* Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) vakuutustoiminnan saamistodistuksista				
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	5	6	0	2
Arvostusvoitot ja -tappiot	4	-6	2	-13
Yhteensä	8	0	2	-11
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	0	12	0	-3
Osingot ja voitto-osuudet	12	6	3	5
Yhteensä	12	18	4	2
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	118	104	21	32
Arvostusvoitot ja -tappiot	242	321	79	32
Yhteensä	360	425	100	64
Yhteensä	380	443	106	55
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikuttavasti				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	23	24	6	6
Arvostusvoitot ja -tappiot	7	-4	0	-8
Yhteensä	29	21	6	-2
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-22	140	42	47
Osingot ja voitto-osuudet	30	47	10	9
Yhteensä	8	186	52	56
Yhteensä	37	207	58	54
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	31	38	7	9
Arvostusvoitot ja -tappiot	29	79	15	-41
Yhteensä	61	117	22	-32
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-26	-32	-7	-30
Osingot ja voitto-osuudet	11	9	4	1
Yhteensä	-15	-23	-3	-29
Johdannaiset				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-25	-18	-5	-6
Yhteensä	-25	-18	-5	-6
Yhteensä	21	76	14	-67
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot	438	726	179	42

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	54	66	14	17
Arvostusvoitot ja -tappiot	-35	17	-29	-6
Vastike- ja hoitokulut	-51	-59	-7	-15
Muut	1	-5	0	-1
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	-30	19	-21	-5

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot**Lainat ja muut saamiset**

Korkotuotot	8	10	2	3
Korkokulut	-4	-1	-2	0
Myyntivoitot ja -tappiot	0			
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	1	-4	0	-2
Lainat ja muut saamiset yhteensä	4	5	-0	1

Vahinkovakuutuserät

Diskonnttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset	-21	-27	-5	-6
---	-----	-----	----	----

Henkivakuutuserät

Korkohyvitykset asiakkaiden vakuutussäästöille	-82	-85	-20	-21
Korkotäydennysten muutos	-65	-88	22	109
Muut vakuutustekniset erät**	-116	-215	-27	91
Yhteensä	-263	-387	-26	179

** Muut vakuutustekniset erät sisältää muiden vakuutusteknistien varausten kuin korkotäydennysten muutokset.

Osakkuusyhtiöt

Käyvän arvon menetelmällä käsiteltävät	4	10	11	-1
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	15	-7	9	1
Yhteensä	18	3	20	0

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä

184 530 153 257

Liite 6. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
ICT-kulut				
Tuotanto	268	223	76	57
Kehittäminen	127	131	33	43
Toimitilat	48	58	11	18
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	58	49	12	11
Ostetut palvelut	130	130	32	33
Tietoliikenne	36	36	8	11
Markkinointi	30	39	11	13
Yhteiskuntavastuu	10	10	3	3
Vakuutus- ja varmuuskulut	9	14	2	5
Muut	136	153	40	47
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	852	844	228	242

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
Kehittämismenot				
Kehittämisen ICT-kulut	127	131	33	43
Oman työn osuus	56	52	16	15
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	183	183	49	58
Aktivoidut ICT-menot	84	110	20	26
Aktiivoidun siirto/henk.kulut	14	12	4	3
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	97	123	24	29
Ennakkomaksut	1	7	1	7
Kehittämismenot yhteensä	282	313	74	95
Poistot ja arvonalentumiset	184	192	48	64

Liite 7. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	1-12/2020	1-12/2019	10-12/2020	10-12/2019
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	117	68	27	18
Palautukset poistetuista saamisista	-10	-23	-3	-14
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	119	41	17	47
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista*	-1	0	0	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	225	87	42	51

* Vakuustoittoiminnan saamistodistusten odotettavissa olevat luottotappiot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Luottoriskille alttiina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2020

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	61 405	6 649	58	6 707	1 865	69 977
Yrityspankki	23 609	1 190	156	1 346	499	25 454
Saamiset asialkailta yhteensä	85 013	7 839	214	8 053	2 365	95 431
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja llimittit						
Vähittäispankki	6 219	379	2	381	24	6 624
Yrityspankki	4 048	377	69	446	65	4 558
Nostovarot ja llimittit yhteensä	10 267	756	71	826	88	11 182
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	3 348	61		61	13	3 422
Yrityspankki	6 267	262		262	99	6 628
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	9 615	324		324	111	10 050
Saamistodistukset						
Muu toiminta	13 141	50		50		13 191
Vakuutus	4 403	48		48	17	4 469
Saamistodistukset yhteensä	17 544	98		98	17	17 660
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	122 439	9 017	285	9 302	2 582	134 323

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2020

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja llimittit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asialkailta						
Vähittäispankki	-28	-62	-1	-63	-290	-382
Yrityspankki	-25	-28	-1	-29	-227	-281
Saamiset asialkailta yhteensä	-53	-90	-3	-92	-518	-663
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1		-2
Yrityspankki	-12	-1		-1	-14	-27
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-13	-2		-2	-14	-29
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-1	-1		-1		-2
Vakuutus	-5	-2		-2	-6	-14
Saamistodistukset yhteensä	-7	-3		-3	-6	-16
Yhteensä	-72	-95	-3	-97	-538	-708

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2020	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3	
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä		Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	70 972	7 089	60	7 149	1 902	80 023
Yrityspankki	33 923	1 829	225	2 054	663	36 640
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-29	-63	-1	-64	-290	-383
Yrityspankki	-37	-29	-1	-30	-242	-309
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,04 %	-0,89 %	-2,34 %	-0,90 %	-15,27 %	-0,48 %
Yrityspankki	-0,11 %	-1,59 %	-0,55 %	-1,48 %	-36,48 %	-0,84 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	104 895	8 918	285	9 203	2 564	116 663
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-65	-92	-3	-95	-532	-692
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,06 %	-1,03 %	-0,93 %	-1,03 %	-20,75 %	-0,59 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	13 141	50		50		13 191
Vakuutus	4 403	48		48	17	4 469
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-1	-1		-1		-2
Vakuutus	-5	-2		-2	-6	-14
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,01 %	-1,34 %		-1,34 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,12 %	-4,16 %		-4,16 %	-36,09 %	-0,31 %
Saamistodistukset yhteensä	17 544	98		98	17	17 660
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-7	-3		-3	-6	-16
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-2,72 %		-2,72 %	-36,09 %	-0,09 %

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2019

Vastuut	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3	
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä		Vastuut yhteensä
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	60 605	6 778	173	6 951	909	68 464
Yrityspankki	25 103	1 388	306	1 693	384	27 180
Saamiset asiakkailta yhteensä	85 707	8 166	479	8 645	1 292	95 644
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja lillitit						
Vähittäispankki	5 218	354	7	361	11	5 589
Yrityspankki	4 674	318	151	470	60	5 204
Nostovarot ja lillitit yhteensä	9 892	673	158	830	71	10 793
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	2 775	94		94	12	2 881
Yrityspankki	7 011	1 216		1 216	70	8 297
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	9 786	1 309		1 309	82	11 178
Saamistodistukset						
Muu toiminta	12 259	93		93		12 352
Vakuutus	3 936	4		4	10	3 950
Saamistodistukset yhteensä	16 196	97		97	10	16 302
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	121 581	10 245	637	10 881	1 455	133 918

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvalheittain 31.12.2019

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuolliset nostovarajat ja lllmitit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Vähittäispankki	-16	-54	-3	-57	-188	-261
Yrityspankki	-25	-18	-3	-21	-248	-294
Saamiset asiakkailta yhteensä	-40	-72	-6	-78	-436	-555
Taseen ulkopuolliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	0	-2
Yrityspankki	-2	-4		-4	-10	-16
Taseen ulkopuolliset sitoumukset yhteensä	-3	-5		-5	-10	-18
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-3
Vakuutus	-4	-1		-1	-5	-10
Saamistodistukset yhteensä	-6	-1		-1	-5	-13
Yhteensä	-49	-79	-6	-85	-451	-585

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenvedo tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenvedo ja tunnusluvut 31.12.2019	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät						
Vähittäispankki	68 597	7 226	180	7 406	931	76 934
Yrityspankki	36 788	2 922	457	3 379	514	40 681
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-17	-55	-3	-58	-188	-263
Yrityspankki	-27	-22	-3	-26	-258	-310
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,02 %	-0,76 %	-1,67 %	-0,78 %	-20,22 %	-0,34 %
Yrityspankki	-0,07 %	-0,77 %	-0,71 %	-0,76 %	-50,12 %	-0,76 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät yhteensä	105 386	10 148	637	10 784	1 445	117 615
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-43	-77	-6	-83	-446	-573
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-0,76 %	-0,98 %	-0,77 %	-30,86 %	-0,49 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	12 259	93		93		12 352
Vakuutus	3 936	4		4	10	3 950
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-3
Vakuutus	-4	-1		-1	-5	-10
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,02 %	-0,81 %		-0,81 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,09 %	-19,84 %		-19,84 %	-54,58 %	-0,24 %
Saamistodistukset yhteensä	16 196	97		97	10	16 302
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-6	-1		-1	-5	-13
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-1,52 %		-1,52 %	-54,58 %	-0,08 %

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2020 aikana

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko volmassa- oloaika	Valhe 3 Koko volmassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2020	44	83	446	573
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-3	21		18
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-1		53	52
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-15		-13
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-20	101	81
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		1	-7	-6
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-1	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	21	14	18	53
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-9	-14	-47	-70
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	19	28	34	81
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	-7	-5		-12
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennyksiin pienentymiset		0	-62	-62
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	22	10	88	119
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2020	65	93	533	692
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 10-12/2020	3	-10	25	18

Uuden maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisen vaikutus sekä ECL mallien ja parametrien muutokset

OP Ryhmä soveltaa ns. kaksivaiheista käyttöönottoa EBA:n ohjeistuksesta maksukyvyttömyyden määritelmään, jossa ensimmäisessä vaiheessa muutettiin maksukyvyttömyyden määritelmä vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja toisessa vaiheessa kalibroidaan luottoriskiparametrit. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto lisäsi maksukyvyttömyyden sopimusten määrää ja siten siirtoja vaiheeseen 3. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä kasvoi 44 miljoonaa euroa vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Toisessa vaiheessa vuoden viimeisellä vuosineljänneksellä huomioitiin henkilöasiakkaiden luottoluokitusmallin kalibroinnin vaikutus uuden maksukyvyttömyyden määritelmän mukaiseksi, mikä lisäsi odotettavissa olevia luottotappioita 28 miljoonaa euroa, ja se esitetään riskiparametrien muutoksena.

Viimeisellä vuosineljänneksellä OP Ryhmä päivitti myös kahden LGD mallin parametrin eli vakuudettoman palautusosuuden sekä toipumisosuuden estimaatteja. Arvonalentumisvaiheen 1 ja 2 toipumisosuutta päivitettiin uuden maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisen aineiston perusteella. Arvonalentumisvaiheen 3 vakuudettoman palautusosuuden sekä toipumisosuuden estimaatit muutettiin ajasta riippuvaisiksi siten, että ne laskevat maksukyvyttömyys- tai perintäajan kasvaessa. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä kasvoi 17 miljoonaa euroa ja se esitetään riskiparametrien muutoksena.

Lisäksi viimeisellä vuosineljänneksellä OP Ryhmä päivitti yritysastuiden lifetime PD -mallia mm. uuden maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisen aineiston perusteella. Lisäksi tarkennettiin mallin segmentointia ja muutettiin makrotaloudelliseksi selittäviksi tekijöiksi BKT ja reaalkorko (aiemmin suurille yrityksille BKT ja 12 kk Euribor ja muille yrityksille investointi). Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä laski 12 miljoonaa euroa, ja se esitetään muutoksena mallioletuksissa ja metodologiassa.

Koronaviruspandemia (COVID-19)

Koronaviruspandemian (COVID-19) aiheuttaman merkittävien taloudellisten vaikutusten ehkäisemiseksi EU-maat ovat ottaneet käyttöön erilaisia taloudellisia tukitoimia. Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on 2.4.2020 julkaissut ohjeet helpotuksiin COVID-19-pandemiasta johtuvien lyhennysvapaiden käsittelyyn vakavaraisuussäätelyssä esim. lainahoitojoustojen ja maksukyvyttömyyden soveltamiseen (EBA/GL/2020/02 "Ohjeet COVID-19-kriisin vuoksi lainan takaisinmaksuihin sovellettavista lainsäädännöllisistä ja muista kuin lainsäädännöllisistä lykkäyksistä"). Lisäksi EBA julkaisi 7.7.2020 raportin valittujen COVID-19 käytäntöjen soveltamiseen (EBA/REP/2020/19). Helpotukset koskevat kuitenkin julkisen lainsäädännön kautta määrättyjä lyhennysvapaita tai pankkitoimialan yhteispäätöksellä sovittuja lyhennysvapaita, joita Suomessa ei ole toteutettu. Suomessa lainanantoon liittyvät talouden tukitoimet kohdistuvat Finnveran rahoitusvaltuuksien nostamiseen 12 miljardiin euroon. Näin ollen yritykset voivat hakea käyttöpääomaa koronakriisin yli selviämiseen Finnvera-takauksen avulla.

Finnveran takaukset vaikuttavat ECL-laskennassa LGD-komponenttiin pienentäen siten ECL:n määrää.

OP Ryhmä on tarjonnut itsenäisesti asiakkailleen mahdollisuuden asuntoluottojen lyhennysvapaaan enimmillään 12 kuukauden ajaksi. Yritysten osalta maksuaikojen muutokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi hyödynnetään laajasti Finnveran tarjoamia takauksia. Maksuohjelmamuutoksissa lainahoitojoustot ja maksukyvyttömät asiakkaat tunnistetaan normaalin ohjeistuksen mukaisesti. Lyhennysvapaita on koronakriisin aikana toteutettu eniten henkilöasiakkaina, sekä pienissä ja keskiuurissa yritysasiakkaina.

Koronakriisi on huomioitu ECL-laskennassa päivittämällä makroekonomiset tekijät kvartaaleittain. Vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä kriisin alkaessa annettiin heikolle skenaariolle suurempi paino: heikko 40 %, perus 50 % ja vahva 10 %. Tilanne tasoittui toisella vuosineljänneksellä, jonka jälkeen skenaariopainot ovat olleet normaalit: heikko 20 %, perus 60 % ja vahva 20 %. Esimerkiksi BKT:n kasvun ennustetaan olevan v. 2021 positiivinen 0,5 % - -5,4 % välillä eri skenaarioissa ja v. 2022 0,5 % - 3,4 % välillä eri skenaarioissa, sekä työttömyys-% ennustetaan olevan v. 2021 7,7 % - 8,7 % välillä eri skenaarioissa ja v. 2022 6,9 % - 8,3 % välillä eri skenaarioissa.

Koronakriisin vaikutus luottojen odotettavissa olevien luottotappioiden kasvuun vuoden 2020 aikana oli yhteensä n. 88 miljoonaa euroa, mikä näkyy sopimusten siirtoina arvonalentumisvaiheista 1 ja 2 arvonalentumisvaiheisiin 2 ja 3 sekä riskiparametrien, erityisesti PD:n kasvuna. Lukuun sisältyy n. 7 miljoonaa euroa johdon arvioita koronakriisin vaikuttaviin toimialoihin ja alueellisten ososuhteiden huomiointiin asuntovakuuksien arvostuksessa. Koronakriisin aiheuttamaan taloudelliseen kehitykseen liittyi vielä epävarmuutta.

Saamistodistukset, milj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko voimassa- oloaika	Valhe 3 Koko voimassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2020	6	1	5	13
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-1	2		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		0	0	0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-1	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	3	1	2	5
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	-1	-1	-3
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0	0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	1	1	1	3
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2020	7	3	6	16
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 10-12/2020	0	0	0	0

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2019 aikana

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko voimassa- oloaika	Valhe 3 Koko voimassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	40	83	409	532
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-3	22		19
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-4		15	11
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-11		-10
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-14	33	19
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		5	-16	-11
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-2	-2
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	16	15	14	45
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-7	-14	-24	-44
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	-1	-2	48	45
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset	0	0	-31	-31
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	4	0	37	41
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	44	83	446	573
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 10-12/2019	-3	1	-1	-3

Saamistodistukset, milj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko voimassa- oloaika	Valhe 3 Koko voimassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	6	4	4	14
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		2	2
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	-2		-2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	2	0	0	2
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-2	-1	-4
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0	0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	0	-2	1	-1
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	6	1	5	13
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 10-12/2019	0	-3	1	-1

Liite 8. Vakuutusvelka

MIJ. €	31.12.2020	31.12.2019
Korvausvastuu		
Eläemuotoinen korvausvastuu	1 596	1 571
Muu korvausvastuu	1 121	1 101
Korkotäydennys (vastuuvelan suojien arvo)	16	-22
Yhteensä	2 733	2 650
Vakuutusmaksuvastuu	593	584
Henkivakuutuksen vakuutusvelka	6 047	6 242
Yhteensä	9 374	9 476

Liite 9. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

MIJ. €	31.12.2020	31.12.2019
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	9 449	9 086
Sijoitussopimukset	1 873	1 776
Yhteensä	11 323	10 862

Liite 10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

MIJ. €	31.12.2020	31.12.2019
Joukkovelkakirjalainat	12 217	11 501
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat (SNP)	1 689	1 156
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	13 252	12 097
Muut		
Sijoitustodistukset	273	
Yritystodistukset	7 347	9 716
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-72	-101
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	34 706	34 369

* OP Ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Liite 11. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

MIJ. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	-5	-21	33	7
Käyvän arvon muutokset	93	70	77	241
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-32	12		-20
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		26		26
Siirrot korkokatteeseen			58	58
Laskennalliset verot	-12	-22	-27	-61
Päätävä tase 31.12.2019	44	65	141	251

MIJ. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	44	65	141	251
Käyvän arvon muutokset	94	-7	124	210
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-13	-3		-16
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		15		15
Siirrot korkokatteeseen			-46	-46
Laskennalliset verot	-16	-1	-16	-33
Päätävä tase 31.12.2020	109	70	203	382

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 478 miljoonaa euroa (314) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen/-velka oli -96 miljoonaa euroa (-63). Katsauskauden aikana käyvän arvon rahastoon kirjattiin väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltamisen johdosta oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvomuutoksia yhteensä 15 miljoonaa euroa (99) ja negatiivisia arvomuutoksia yhteensä 10 miljoonaa euroa (11). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden aikana oli käyvän arvon rahastossa 3 miljoonaa euroa (2).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 12. Annetut vakuudet

Milj. €	31.12.2020	31.12.2019
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	136	230
Luotot (covered bondien vakuutena)	15 722	14 551
Muut	9 784	3 496
Annetut vakuudet yhteensä*	25 643	18 277
Vakuudelliset johdannaisvelat	1 078	1 098
Vakuudelliset muut velat	8 143	2 209
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	13 252	12 097
Yhteensä	22 473	15 404

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 5,3 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen liimitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 13. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat

Varat, milj. €	Käypään arvoon muun laajan tulojen erien kautta kirjattavat		Kaupan- käynti- tarkoituksessa pidettävät	Nimen- omaisesti käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttavasti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
	Jaksotettu hankinta- meno	tuloksen erien kautta kirjattavat					
Käteiset varat	21 827						21 827
Saamiset luottolaitoksilta	306						306
Johdannaissopimukset			4 296			920	5 215
Saamiset asiakkailta	93 644						93 644
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				11 285			11 285
Saamistodistukset	1	18 134	330	2 172	408		21 044
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		-21	73	206	1 419		1 678
Muut rahoitusvarat	2 290						2 290
Rahoitusvarat							157 289
Muut kuin rahoitusvarat							2 919
Yhteensä 31.12.2020	118 067	18 113	4 698	13 663	1 827	920	160 207

Varat, milj. €	Käypään arvoon muun laajan tulojen erien kautta kirjattavat		Kaupan- käynti- tarkoituksessa pidettävät	Nimen- omaisesti käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttavasti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
	Jaksotettu hankinta- meno	tuloksen erien kautta kirjattavat					
Käteiset varat	11 988						11 988
Saamiset luottolaitoksilta	246						246
Johdannaissopimukset			3 821			1 003	4 824
Saamiset asiakkailta	91 463						91 463
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				10 831			10 831
Saamistodistukset	3	16 695	1 415	2 216	466		20 795
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	77	254	1 248		1 580
Muut rahoitusvarat	1 884						1 884
Rahoitusvarat							143 612
Muut kuin rahoitusvarat							3 412
Yhteensä 31.12.2019	105 585	16 695	5 313	13 301	1 714	1 003	147 024

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		8 086		8 086
Johdannaissopimukset	2 954		470	3 424
Velat asiakkaille		73 422		73 422
Vakuutusvelka		9 374		9 374
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	11 323			11 323
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 706		34 706
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		2 261		2 261
Muut rahoitusvelat		2 448		2 448
Rahoitusvelat				145 044
Muut kuin rahoitusvelat				2 052
Yhteensä 31.12.2020	14 276	130 297	470	147 095

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		2 632		2 632
Johdannaissopimukset	2 887		429	3 316
Velat asiakkaille		68 289		68 289
Vakuutusvelka		9 476		9 476
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	10 862			10 862
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 369		34 369
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 290		1 290
Muut rahoitusvelat		2 578		2 578
Rahoitusvelat				132 812
Muut kuin rahoitusvelat				1 642
Yhteensä 31.12.2019	13 749	118 634	429	134 454

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo joulukuun lopussa oli n. 810 (529) miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 14. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 31.12.2020, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	772	268	638	1 678
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	1 970	661	278	2 909
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 481	3 804		11 285
Johdannaissopimukset	0	5 154	61	5 215
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	16 064	1 768	301	18 134
Rahoitusinstrumentit yhteensä	26 287	11 655	1 278	39 221
Sijoituskiinteistöt			623	623
Yhteensä	26 287	11 655	1 902	39 844

Varojen käyvät arvot 31.12.2019, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	705	231	643	1 579
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	2 810	750	537	4 097
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 048	3 783	0	10 831
Johdannaissopimukset	22	4 728	74	4 824
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	13 980	1 827	888	16 695
Rahoitusinstrumentit yhteensä	24 565	11 319	2 143	38 027
Sijoituskiinteistöt			714	714
Yhteensä	24 565	11 319	2 857	38 741

Velkojen käyvät arvot 31.12.2020, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 506	3 817		11 323
Muut		0		0
Johdannaisopimukset	0	3 382	42	3 424
Yhteensä	7 506	7 199	42	14 747

Velkojen käyvät arvot 31.12.2019, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 068	3 794	0	10 862
Muut		12		12
Johdannaisopimukset	18	3 266	32	3 316
Yhteensä	7 086	7 072	32	14 190

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörseissä listatuista osakeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapereistä sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki - konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametereihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahotusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	1 181	74	888	2 143
Tuloslaskelman nettotuotot	-569	-13	0	-582
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	109		1	111
Myynnit	-101		-3	-104
Lyhennykset	-3		-5	-8
Siirrot tasoon 3	303		-499	-196
Siirrot tasosta 3	-4		-81	-86
Päättävä tase 31.12.2020	916	61	301	1 278

Rahotusvelat, milj. €	Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	32	32
Tuloslaskelman nettotuotot	9	9
Päättävä tase 31.12.2020	42	42

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2020

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-497	-73	0	-569
Realisoitumattomat nettotuotot	-22		0	-22
Nettotuotot yhteensä	-519	-73	0	-592

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyin johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2020 aikana.

Liite 15. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	31.12.2020	31.12.2019
Takaukset	686	711
Takuuvastuut	2 160	2 459
Luottolupaukset	13 826	13 180
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	255	333
Muut*	1 535	1 311
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	18 461	17 995

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 174 miljoonaa euroa (194)

Liite 16. Johdannaissopimukset
Johdannaiset yhteensä 31.12.2020

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	30 868	71 044	81 706	183 618	3 993	2 173
Keskusvastapuoliseltävittävät	9 805	42 800	48 980	101 586	19	21
Settled-to-market (STM)	6 579	27 094	35 623	69 296	14	16
Collateralised-to-market (CTM)	3 226	15 706	13 357	32 290	5	5
Valuuttajohdannaiset	48 773	4 121	1 880	54 774	1 038	1 059
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset		2		2	0	
Luottojohdannaiset	90	82		172	1	0
Muut johdannaiset	133	458	11	602	52	28
Johdannaiset yhteensä	79 864	75 707	83 597	239 168	5 085	3 260

Johdannaiset yhteensä 31.12.2019

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	34 200	75 299	77 593	187 091	3 151	2 015
Keskusvastapuoliseltävittävät	10 791	36 126	42 208	89 126	52	53
Valuuttajohdannaiset	45 143	6 954	2 414	54 511	1 252	967
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	1	2		3	0	
Luottojohdannaiset	59	1 610	4 468	6 137	25	20
Muut johdannaiset	233	435	18	686	68	38
Johdannaiset yhteensä	79 636	84 299	84 493	248 427	4 496	3 041

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka muiden kuin kaupankäyntitaroituksessa pidettävien johdannaisten osalta esitetään taseessa muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselytyksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoitettu taseessa.

Liite 17. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma

Vahinkovakuutus	31.12.2020		31.12.2019	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	461	11	547	14
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	456	11	541	14
Johdannaiset***	5	0	6	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 684	65	2 644	67
Valtiot	605	15	447	11
Inflaatiolinkatut joukkovelkakirjalainat	10	0		0
Investment Grade	1 602	39	1 669	42
Kehittyvät markkinat ja High Yield	280	7	253	6
Strukturoidut sijoitukset****	188	5	275	7
Osakkeet yhteensä	525	13	426	11
Suomi	112	3	116	3
Kehittyneet markkinat	237	6	172	4
Kehittyvät markkinat	110	3	67	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	6	0
Pääomasijoitukset	59	1	65	2
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	33	1	35	1
Hedge fund -rahastot	33	1	35	1
Kiinteistöinvestoinnit yhteensä	398	10	300	8
Suorat kiinteistöt	251	6	159	4
Epäsuorat kiinteistöinvestoinnit	148	4	141	4
Yhteensä	4 102	100	3 952	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Henkivakuutus	31.12.2020		31.12.2019	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	493	14	386	11
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	490	14	381	11
Johdannaiset***	3	0	5	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 414	67	2 555	71
Valtiot	447	12	516	14
Inflaatiolinkatut joukkovelkakirjalainat	9	0	0	0
Investment Grade	1 497	42	1 548	43
Kehittyvät markkinat ja High Yield	191	5	200	6
Strukturoidut sijoitukset****	270	7	290	8
Osakkeet yhteensä	471	13	406	11
Suomi	86	2	105	3
Kehittyneet markkinat	214	6	156	4
Kehittyvät markkinat	101	3	61	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0	3	0
Pääomasijoitukset	67	2	81	2
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	40	1	41	1
Hedge fund -rahastot	40	1	41	1
Kiinteistöinvestoinnit yhteensä	185	5	231	6
Suorat kiinteistöt	50	1	93	3
Epäsuorat kiinteistöinvestoinnit	135	4	138	3
Yhteensä	3 602	100	3 619	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 18. Lähipiiritapahtumat

OP Osuuskunnan hallintomalliuudistuksen 1.1.2020 johdosta lähipiiriin määritelmä päivitetiin ja uusi hallitus lisättiin lähipiiriin. Jatkossa käytetään myös IAS 24 -standardin mukaista termiä johdon avainhenkilöt hallintohenkilöiden sijaan.

OP Ryhmän lähipiiri muodostuu OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja näiden läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP Ryhmän johdon avainhenkilöihin luetaan OP Ryhmän pääjohtaja, OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet ja suoraan pääjohtajalle raportoivat johtajat sekä OP Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Johdon avainhenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2019 jälkeen.

Taloudellinen informaatio 2021

Vuoden 2020 raporttien julkaisujankohdat:

OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2020	vko 10
Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2020	vko 10
OP Ryhmän vuosikatsaus 2020 (sis. vastuullisuusraportoinnin)	vko 10
OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti 2020	vko 10
OP Ryhmän toimielinten palkitsemisraportti 2020	vko 10
OP Ryhmän toimielinten palkitsemispolitiikka	vko 10

Vuoden 2021 osavuositarkastusten sekä puolivuositarkastuksen julkaisupäivämäärät:

Osavuositarkastus 1.1.–31.3.2021	28.4.2021
Puolivuositarkastus 1.1.–30.6.2021	28.7.2021
Osavuositarkastus 1.1.–30.9.2021	27.10.2021

Helsingissä 10.2.2021

OP Osuuskunta
Hallitus

Lisätiedot:

Pääjohtaja Timo Ritakallio, puh. 010 252 4500
Talous- ja rahoitusjohtaja Vesa Aho, puh. 010 252 1427
Viestintä- ja vastuullisuusjohtaja Tuuli Kousa, puh. 010 252 2957

www.op.fi